

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

March 2025 | LT

This page is also available in:

- [ES](#)
- [BG](#)
- [CS](#)
- [DA](#)
- [EN](#)
- [DE](#)
- [ET](#)
- [FR](#)
- [EL](#)
- [GA](#)
- [HR](#)
- [IT](#)
- [LV](#)
- [HU](#)
- [MT](#)
- [NL](#)
- [PL](#)
- [PT](#)
- [FI](#)
- [RO](#)
- [SK](#)
- [SL](#)
- [SV](#)

Available Languages:

REDAKCIJOS SKILTIS

Redakcijos skiltis

Nesutarimų mažinimas. Kaip pilietinė visuomenė gali kovoti su žalinga poliarizacija?

Šiuo metu, kai visuomenė vis labiau poliarizuojasi, o pasitikėjimas demokratinėmis institucijomis mažėja, pilietinė visuomenė turi priimti iššūkį. Poliarizacija savaime ne visada yra neigiamas reiškinys; demokratinės diskusijos yra grindžiamos būtent skirtingomis pažiūromis. Tačiau kai poliarizacija kursto priešišumą, skleidžia dezinformaciją ir skatina susiskaldymą, kyla grėsmė patiems mūsų demokratijos pamatams.

Šių metų Pilietinės visuomenės savaitės metu matėme puikių pavyzdžių, kaip pilietinės visuomenės iniciatyvomis kovojama su žalinga poliarizacija. EESRK pilietinės visuomenės apdovanojimu buvo pagerbtos organizacijos, dirbančios žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo, kovos su dezinformacija ir kartų dialogo skatinimo srityse. Būtent tokius projektus reikia remti, jei norime kurti atsparią ir darnią visuomenę.

Visoje Europoje stebime didėjančią visuomenės susiskaldymą. Iššūkių yra daug: ekonominė nelygybė, socialinė atskirtis, klaidinga informacija skaitmeninėje erdvėje ir politinis ekstremizmas. Pastaruoju metu Europoje stiprėjantys populistiniai judėjimai, mažėjantis žiniasklaidos pliuralizmas ir menkstantis pasitikėjimas institucijomis rodo, kaip poliarizacija kursto nepasitenkinimą. Šios tendencijos silpnina demokratines struktūras ir mažina socialinę sanglaudą. Tokiais laikais pilietinė visuomenė yra ne tik demokratinio proceso dalyvė, bet ir jo atsparumo sergėtoja.

Pilietinės visuomenės organizacijos jau seniai yra pirmosiose gretose ginant demokratines vertybes. Jos veikia kaip tarpininkės, išsakydamos įvairius požiūrius, kovodamos su dezinformacija ir skatindamos viešas diskusijas. Jos suteikia platformą tiems, kurie jaučiasi neišklausyti, ir pasisako už įtraukią politiką, kuri mažina atskirtį, o ne ją gilina. Pilietinė visuomenė aktyviai kovoja su skaldančiomis jėgomis pilietiniu dalyvavimu, faktais pagrįstomis diskusijomis ir toleranciją skatinančiomis iniciatyvomis.

EESRK yra tvirtai įsitikinęs, kad vienintelis kelias į priekį yra dalyvavimo ir dialogo stiprinimas. Tai matome kiekvieną dieną – mūsų nariai, atstovaujantys darbdaviams, profesinėms sąjungoms ir nevyriausybinėms organizacijoms, dalyvauja aktyviose diskusijose ir visada siekia rasti bendrą kalbą. Mūsų stiprybė – kompromisas, ir tai yra modelis, kuris turi būti taikomas visoje Europoje.

Pilietinei visuomenei turi būti suteikta teisė atlikti visapusišką vaidmenį sprendžiant poliarizacijos problemą. Tai reiškia, kad reikia užtikrinti galimybes gauti finansavimą, apsaugoti jų laisvę veikti ir kurti aplinką, kurioje jų indėlis į demokratinį gyvenimą būtų pripažįstamas ir vertinamas. Siekiant užtikrinti, kad žmonės jaustųsi įtraukti į sprendimų priėmimą, būtina stiprinti dalyvavimo mechanizmus, nesvarbu, ar tai būtų konsultacijos su piliečiais, visuomeninės iniciatyvos, ar svarstomosios demokratijos priemonės.

Europos ateitis priklauso nuo to, ar jos piliečiai jaučiasi atstovaujami, dalyvaujantys ir išgirsti. Pilietinė visuomenė nėra demokratijos priedas – ji yra jos pagrindas. Kai gyvename susiskaldymo eroje, privalome pilietinei visuomenei užtikrinti priemones, pripažinimą ir erdvę, kad ji galėtų toliau ginti mūsų demokratines vertybes. Skatindama dialogą, socialinę įtrauktį ir kovodama su ekstremizmu, pilietinė visuomenė gali būti ta jėga, kuri poliarizaciją iš konflikto paverčia konstruktyvių diskusijų ir socialinės pažangos varomąja jėga.

Dirbkime kartu, kad susiskaldymas nenulemtų mūsų ateities. Kurkime Europą, kurioje nuomonių įvairovė stiprina mūsų vienybę, dalyvavimas didina pasitikėjimą, o pilietinė visuomenė padeda mažinti nesutarimus.

Oliver RÖPKE

EESRK pirmininkas

ŠEŠTOSIOS DATOS

2025 m. balandžio 3 d.

Socialinio dialogo palaikymas siekiant geresnės gyvenimo ir darbo kokybės Vakarų Balkanų regione, Tirana (Albanija)

2025 m. balandžio 10 d.

„ES retųjų ligų veiksmų planas“, Varšuva (Lenkija)

2025 m. balandžio 29–30 d.

EESRK plenarinė sesija

NETIKĖTAS SVEČIAS

Mūsų netikėtas svečias - Nicolas Gros-Verheyde, prancūzų žurnalistas, rašytojas, gynybos ir užsienio politikos ekspertas. Jis analizuoja Europos Komisijos neseniai paskelbtame plane "ReArm Europe", kuriuo siekiama sustiprinti Europos gynybą kylant nerimui dėl JAV įsipareigojimų užtikrinti Europos saugumą,

pateiktus penkis pasiūlymus.

Nicolas Gros-Verheyde žurnalistu dirba nuo 1989 m. Jis buvo ES ir NATO korespondentas „Ouest France“, ARTE, LCI ir „France Culture“ kanalams. N. Gros-Verheyde yra žinomas ir gerbiamas Europos mastu už tai, kad puikiai išmano Europos reikalus ir užsienio bei gynybos politiką. Jis yra 2008 m. įkurto leidinio „B2“, pirmaujančio ir išsamiausio žiniasklaidos kanalo Europos gynybos ir diplomatijos srityje, vyriausiasis redaktorius. Leidinį valdo ne pelno asociacija – žurnalistų kooperatyvas, o finansuoja prenumeratoriai.
<https://club.bruxelles2.eu/>

Knygų „Défense européenne à l'heure de la guerre en Ukraine“, „La politique européenne de sécurité et de défense commune. Parce que l'Europe vaut bien une défense“ ir „Europe de la défense“ autorius, politinių naujienų apžvalgininkas LN24, „France-Info“ ir RTBF kanaluose.

COPYRIGHT: NICOLAS GROS-VERHEYDE

PLANAS „REARM EUROPE“

Pateikė Nicolas Gros-Verheyde

Kovo 6 d. specialiajame aukščiausiojo lygio susitikime Europos Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen pristatė planą „ReArm Europe“. Jam pritarė visos 27 valstybės narės. Jame pateikti penki pagrindiniai pasiūlymai. Jie, be abejonės, įdomūs, tačiau taip pat verti tolesnių diskusijų.

Pirmasis pasiūlymas – užtikrinti Stabilumo ir augimo pakto lankstumą.

Komisija siūlo aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nukrypti leidžiančią išlygą, kuri leistų valstybėms narėms padidinti išlaidas gynybai 1,5 proc. BVP nerizikuojant pradėti perviršinio deficito procedūros. Kiek tikimasi sutaupyti? „Beveik 650 mlrd. eurų“ per ketverius metus. Ursula von der Leyen teigia, kad Europa turi „gerokai padidinti savo išlaidas gynybai“.

Antrasis pasiūlymas – parengti naują skolinimo gynybai priemonę.

Ši priemonė būtų 150 mlrd. EUR vertės. Ji būtų finansuojama paskolomis iš ES biudžeto pagal sistemą, panašią į makrofinansinės pagalbos sistemą. Ją ketinama naudoti prioritetinėse srityse, kuriose esama

didelių trūkumų: oro ir priešraketinės gynybos (Vokietijos iniciatyva „Europos dangaus skydas“), artilerijos sistemų, raketų ir amunicijos, bepiločių orlaivių ir kovos su bepiločiais orlaiviais sistemų, strateginių įgalinančių priemonių, ypatingos svarbos infrastruktūros apsaugos (įskaitant susijusią su kosmosu), karinio mobilumo, kibernetinės erdvės, dirbtinio intelekto ir elektroninės kovos srityse.

Siekdama paspartinti šį procesą, Komisija siūlo taikyti Sutarties 122 straipsnį: išskirtinėmis aplinkybėmis tam tereikia valstybių narių pritarimo ES Taryboje, o Europos Parlamentas apie tai tik informuojamas. Taip apeinamas demokratinis procesas ir toks žingsnis gali būti ginčytinas. Europos gynybos stiprinimo planas buvo patvirtintas Versalio aukščiausiojo lygio susitikime 2022 m. kovo mėnesį, t. y. prieš trejus metus! Atrodo, kad sudėtinga pagrįsti, kodėl šis planas vadinamas „skubiu“.

Trečiasis pasiūlymas – pasinaudoti regionų lėšomis.

Komisija tvirtina, kad trumpuoju laikotarpiu Europos Sąjunga su Europos biudžetu „gali padaryti daugiau“. Ji galėtų perskirstyti tam tikrų biudžeto išlaidų kategorijų lėšas. Ji siūlo suteikti valstybėms narėms galimybę „pasinaudoti sanglaudos politikos programomis gynybos išlaidoms didinti“ ir nori „palengvinti savanoriškų pervedimų į kitus ES fondus, skirtus gynybai, procesą“.

Taip iš esmės apkarpomas dabartinis daugiametis biudžeto planas (2021–2027 m.). Kyla klausimas, ar dėl gynybos turėtume aukoti socialinę ar regioninę sanglaudą? Dėl to galima ginčytis.

Be to, būtų galima dar labiau sutelkti strateginių technologijų STEP platformą, ją pradedant taikyti visoms gynybos sektoriaus technologijoms. Dar viena galimybė, pasak Komisijos, yra sušvelninti esamus apribojimus, pavyzdžiui, konkurencijos taisyklės arba išankstinio finansavimo ir bendro finansavimo taisyklės.

Ketvirtasis pasiūlymas yra susijęs su EIB paskolomis.

Europos investicijų bankas (EIB) ir jo akcininkai (valstybės narės) ne kartą išreiškė savo nepritarmą tolesniam skolinimui tik kariniam sektoriui, pirmenybę teikdami dvejopam lėšų panaudojimui. Todėl Komisija primygtinai reikalauja pakeisti EIB politiką.

Penktasis pasiūlymas – sutelkti privatųjį kapitalą.

Tikslas – suteikti gynybos bendrovėms „kuo geresnes galimybes pasinaudoti kapitalu ir finansavimu“, nes tai yra nuolatinė šios pramonės problema. Šią idėją reikėtų įtraukti į komunikatą dėl Santaupų ir investicijų sąjungos.

[TIESIAI PRIE REIKALO!](#)

EESRK narys Marcin Nowacki, nuomonės „[ES gynybos finansavimas](#)“ pranešėjas, parengė EESRK rekomendacijas dėl ES saugumo stiprinimo. Atsižvelgiant į didėjančias grėsmes saugumui ir besikeičiančius ligšiolinius aljansus, EESRK ragina sukurti vieningą ir tvirtą ES gynybos mechanizmą. Europa nebegali taip

smarkiai kaip iki šiol pasikliauti ne ES ginklų tiekėjais. Tačiau reikės ne tik padidinti išlaidas, bet ir išmintingai ir efektyviai panaudoti turimas lėšas.

EUROPOS GYNYBA: L?ŠAS REIKIA LEISTI IŠMINTINGAI IR EFEKTYVIAI

Marcin Nowacki

Sparčiai besikeičiant geopolitinei padėčiai Europoje kyla svarbus klausimas: kaip Europos Sąjunga gali užtikrinti savo saugumą vis labiau nenuspėjamame šiandienos pasaulyje? EESRK nuomonėje [Gynybos finansavimas ES](#) pateikiamas išsamus veiksmų planas, kaip sustiprinti ES saugumą ir pasirengti dabartiniams ir būsimiems iššūkiams.

Ši nuomonė pateikiama laikotarpiu, kai grėsmės saugumui didėja. EESRK pozicijos esmė – raginimas sukurti vieningą ir tvirtą ES gynybos finansavimo mechanizmą. Dabartinės finansavimo struktūros yra netinkamos, todėl jas būtina keisti. Jei gynybos finansavimas nebus labiau koordinuojamas, ES gali nepavykti apginti savo interesus. Nuomonėje minimas susirūpinimą keliantis faktas iš Komisijos pranešimo dėl [Europos konkurencingumo ateities](#): „iš 75 mlrd. EUR sumos, kurią ES šalys išleido viešiesiems pirkimams gynybos srityje, 78 proc. teko ne ES tiekėjams“. Negalime nepaisyti šios didėjančios priklausomybės nuo išorės paslaugų teikėjų.

Tačiau svarbu leisti ne daugiau, o išmintingai ir efektyviai. EESRK rekomenduoja stiprinti ES ir NATO veiklos koordinavimą, didinti finansavimą tokioms iniciatyvoms kaip Europos gynybos fondas (EGF) ir Europos taikos priemonė (ETP), taip pat sutelkti dėmesį į bendrus įsigijimus siekiant racionalizuoti išteklius ir sumažinti išlaidas. Be to, EESRK pasisako už tai, kad Europos NATO narės įsipareigotų gynybai skirti ne mažiau kaip 2,5 proc. savo BVP. Tai sustiprintų Europos atsaką į dabartines geopolitines grėsmes. Šis didesnis išlaidų tikslas padės užtikrinti didesnę Europos valstybių NATO narių kolektyvinį saugumą, kartu leis išlaikyti visišką jų ginkluotųjų pajėgų suverenitetą.

Be to, tokios iniciatyvos kaip Šaudmenų gamybos rėmimo aktas (ASAP) ir priemonė Europos gynybos pramonei stiprinti vykdant bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus (EDIRPA) yra labai svarbios stiprinant ES gynybos pajėgumus. Šios pastangos leis Europai veiksmingai sutelkti išteklius ir užtikrinti karinę bei civilinę parengtį.

Technologinė pažanga, be kita ko, dirbtinio intelekto, bepiločių orlaivių ir kibernetinio saugumo srityse, tampa vis svarbesnė nacionaliniam saugumui. EESRK pabrėžia, kad norint užkirsti kelią kylančioms grėsmėms, svarbu investuoti į šiuos sektorius. Siekiant skatinti dirbtinio intelekto, bepiločių orlaivių ir kibernetinio saugumo sistemų inovacijas, labai svarbus viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimas.

Nuomonėje taip pat raginama sukurti atsparią Europos gynybos pramonės ekosistemą, kuri būtų palanki glaudesniai įmonių, MVĮ ir valdžios institucijų bendradarbiavimui. Aktyvios inovacijos ir tvirtas Europos konkurencingumas leis sumažinti priklausomybę nuo išorės tiekėjų ir sukurti savarankiškesnę gynybos

pramonę.

Be to, neturėtume pamiršti ir ES regioninių iniciatyvų. Stiprinant regioninį bendradarbiavimą bus galima pritaikyti gynybos strategijas ir spręsti konkrečius saugumo iššūkius, su kuriais susiduria skirtingos valstybės narės. Toks požiūris padės tinkamai spręsti regionines problemas platesnėje ES sistemoje.

ES gynybos stiprinimas neapsiriboja vien saugumu, jis apima ir ES vertybių puoselėjimą. Tikime, kad laikydamosi mūsų nuomonėje pateikto veiksmų plano ES gali apsaugoti savo ateitį ir taiką bei ekonominius interesus.

KLAUSIMAS...

EESRK nuomonės „***Pilietinės visuomenės rekomendacijos dėl Europos vandenynų pakto***“ pranešėjo Javier Garat Pérez paklausėme apie svarbiausias EESRK rekomendacijas dėl Europos Komisijos iniciatyvos, kuria nustatoma išsami visų su vandenynais susijusių politikos sričių vizija. Kokių konkrečių veiksmų reikia imtis vandenynams apsaugoti nuo niokojimo ir taršos ir išsaugoti jų biologinę įvairovę? Kokios didžiausios grėsmės kyla vandenynų gerovei ir kokius sprendimus siūlo Komitetas?

EESRK EUROPOS VANDENYNŲ PAKTO VIZIJA – KONKURENCINGUMO, ATSPARUMO IR KLESTINGUMO PLANAS

Javier Garat Pérez

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, reaguodamas į Komisijos pirmininkės Ursulos von der Leyen iniciatyvą dėl Europos vandenynų pakto, pateikė svarbių rekomendacijų, kaip skatinti visapusišką ir subalansuotą požiūrį į vandenynų valdymą. Komiteto vizijoje akcentuojamas geros vandenynų būklės ir jų produktyvumo užtikrinimas, ES mėlynosios ekonomikos skatinimas, jūrų mokslinių tyrimų ir inovacijų stiprinimas ir jūrų ekosistemų išsaugojimas ateities kartoms.

Mėlynosios ekonomikos potencialo atskleidimas

EESRK pabrėžia tvirtos ir konkurencingos mėlynosios ekonomikos plėtojimo svarbą. Tai apima reguliavimo sistemų supaprastinimą, strateginio savarankiškumo užtikrinimą, inovacijų skatinimą ir pažangą dekarbonizacijos srityje.

Siekdami užtikrinti klestinčią jūrų pramonės ateitį, raginame skubiai investuoti į e. degalus, jūrinius atsinaujinančiosios energijos išteklius ir inovatyvias jūrų technologijas. Be to, jeigu sukursime stiprų jūrų

sektoriaus klasterį, turintį aiškius tvarumo tikslus, bus lengviau išlaikyti Europos lyderystę jūrų pramonės srityje. Todėl būtina įsteigti Mėlynosios ekonomikos vertės grandinių pramonės aljansą ir sustiprinti ES jūrų saugumo strategiją.

Taipogi rekomenduojame įvertinti jau įgyvendinamą įvairių sričių politiką, pavyzdžiui, bendrą žuvininkystės politiką. Tvarią žvejybą reikėtų nuolat remti, o priklausomybę apsirūpinant jūros gėrybėmis – mažinti. Importuojamiems produktams turėtų būti taikomi tokie patys socialiniai ir aplinkosaugos standartai. EESRK taip pat primygtinai ragina Komisiją iki 2026 m. parengti ES „mėlynojo maisto“ veiksmų planą.

Jūrų srities žinių, mokslinių tyrimų ir inovacijų stiprinimas

EESRK ragina skirti daugiau lėšų jūrų moksliniams tyrimams ir inovacijoms, ir pabrėžia, kad jūrų sektoriuje būtinas pasaulinis mokslinis komandinis darbas ir geresnės technologijos. Kad tai pavyktų, siūlome steigti mėlynosios ekonomikos centrus ir ES vandenynų observatoriją.

Didesnės investicijos į vandenynų tvarumą ir jo finansavimas

Pabrėžiame, kad reikia sutelkti didelį viešąjį ir privatųjį finansavimą 14-ajam DVT (Gyvybė po vandeniu) paremti. Šiuo tikslu pagal ES finansavimo programas, pavyzdžiui, programą „Europos horizontas“, turėtų būti sukurtos specialios biudžeto eilutės, skirtos su vandenynais susijusiems projektams. Europos jūrų reikalų, žuvininkystės ir akvakultūros fondas (EJRŽAF) taip pat turėtų gauti didesnę finansinę paramą konkurencingiems ir dekarbonizuotiems sektoriams remti.

Socialiai įtrauki ir teisinga pertvarka

Atspari vandenynų ekonomika turi užtikrinti sąžiningas sąlygas jūrų sektoriaus darbuotojams. EESRK rekomenduoja imtis priemonių, kurios padėtų spręsti darbo jėgos trūkumo problemą, skatintų kartų kaitą ir suteiktų profesinio perkvalifikavimo galimybių. Siekiant apsaugoti darbuotojus, ypač tuos, kurie dėl technologinių pokyčių negali imtis naujų vaidmenų, turėtų būti įdiegtos visapusiškos socialinės paramos sistemos.

Užtikrinimas, kad vandenynai būtų sveiki ir atsparūs

Mūsų vandenynams kyla daug grėsmių dėl klimato kaitos, taršos, plastiko ir žmonių veiklos. Todėl raginame dėti daugiau pastangų jūrų aplinkos atkūrimui ir apsaugai bei tvariam išsaugojimui, suderintam su pasauliniais biologinės įvairovės įsipareigojimais. Geros aplinkos būklės pasiekimas taip pat turi lemiamos reikšmės ekonominiam stabilumui ir atsparumui klimato kaitai. Be to, turėtume skubiai investuoti į žaliąją infrastruktūrą, taršos mažinimą ir Europos prisitaikymo prie klimato kaitos planą, kartu stiprinti ES lyderystę pasaulinio jūrų valdymo srityje.

Visapusiškos vandenynų valdymo sistemos užtikrinimas

Siekiant didinti ekonomikos klestėjimą, nepažeidžiant mūsų planetos ribų, EESRK ragina vykdyti regioninį bendradarbiavimą su vietos bendruomenėmis, kad politika išliktų darni. Jis taip pat ragina sudaryti geresnius tarptautinius susitarimus, stiprinti ES vandenynų diplomatiją ir ES institucijose įsteigti specialias darbo grupes, kurios rūpintųsi jūrų klausimais.

Galiausiai EESRK rekomenduoja tobulinti jūrų erdvės planavimą, kad būtų galima suderinti skirtingus interesus, pavyzdžiui, energetikos plėtrą jūroje su žuvininkyste ir akvakultūra. Tikslas – skatinti sambūvį ir tvarumą, kartu užtikrinant, kad tradicinės žvejų bendruomenės ne tik išliktų, bet ir dalyvautų priimanč sprendimus.

EESRK NAUJIENOS

Pilietin? visuomen? pavojuje. Kod?l ES nedelsdama turi imtis veiksm??

Išpuoliai prieš pilietinės visuomenės organizacijas vyksta Europoje ir Amerikoje. ES turi nedelsdama imtis veiksmų, kad jas apgintų ir apsaugotų demokratiją. Tarptautinės NVO dienos proga surengtose plenarinėse diskusijose Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) aiškiai pasakė: pilietinės visuomenės organizacijas yra demokratijos gynėjai. Mažinamas finansavimas kelia grėsmę šių organizacijų išlikimui, todėl ES turi imtis skubių priemonių joms apsaugoti ir paremti.

Vasario 27 d. EESRK surengė diskusiją „ES ir pilietinė visuomenė: stiprinti demokratiją ir dalyvavimą“, kurioje pilietinės visuomenės organizacijų atstovai ir ekspertai bei Europos Parlamento (EP) nariai turėjo galimybę aptarti ir įvertinti pilietinės visuomenės organizacijų vaidmenį šiose svarbiose veiklos srityse.

EP narė **Raquel García Hermida-Van Der Walle**, atstovaujanti frakcijai „Renew Europe“, pabrėžė, kad pilietinės visuomenės organizacijos dažnai prisideda prie stabdžių ir atsvarų sistemos. Šios organizacijos taip pat siūlo įvairius socialinės sąveikos metodus, galinčius pakeisti valstybines paslaugas, kurių gali trūkti. Todėl pilietinės visuomenės organizacijos tampa pirmaisiais išpuolių taikiniai, nes kai kurioms vyriausybėms jos gali būti politiškai nepatogios.

„Transparency International“ Europos padalinio direktorius **Nicholas Aiossa** teigė: „Europos Parlamente vykdoma organizuota politinė kampanija, kuria siekiama diskredituoti pilietinės visuomenės organizacijas, sumažinti joms skiriamą finansavimą ir sužlugdyti jų vaidmenį bei funkcijas. Tačiau jokių finansinių pažeidimų įrodymų nerasta.“

Sausio mėn. Europos Parlamento centro dešinioji Europos liaudies partija (PPE) apkaltino aplinkosaugos ir klimato srities nevyriausybines organizacijas, teigdama, kad Europos Komisija finansuoja jų lobistinę veiklą Parlamente, kitose ES institucijose ir vykdomą Europos Parlamento narių atžvilgiu, ir sukėlė Europos pilietinės visuomenės organizacijų pasipiktinimą.

Kritika šioms organizacijoms nėra naujas reiškinys, tačiau pastaruoju metu išpuolius sustiprino melagingos naujienos ir dezinformacija. EESRK ryšių grupės bendrapirmininkė **Brikena Xhomaqi** teigimu, ši padėtis tai įspėjimas visoms pilietinės visuomenės organizacijoms susitelkti ir skatinti pokyčius. „Žmonės turėtų žinoti, kad daugumoje pilietinės visuomenės organizacijų dirba savanoriai ir jos nešvaisto mokesčių mokėtojų pinigų.“

Diskusijos dalyviai taip pat paragino Europos Komisiją ryžtingiau kalbėti šia tema ir pasiūlė keletą sprendimų, kaip sustiprinti pilietinės visuomenės organizacijų vaidmenį.

García Hermida-Van Der Walle pažadėjo siekti, kad teisinės valstybės principo taikymo ataskaitoje būtų labiau pripažintas ir sustiprintas pilietinės visuomenės organizacijų vaidmuo, o teisinės valstybės sąlygų mechanizmas būtų laikomas reikiama sąlyga.

EP narys **Michał Wawrykiewicz**, atstovaujantis Europos liaudies partijai, pabrėžė, kad jo užduotis – savo frakcijoje didinti informuotumą šiomis svarbiomis temomis. Jo nuomone, taip pat svarbu, kad sprendimus priimančias asmuo suprastų, kad pilietinės visuomenės organizacijos ir NVO – tai struktūros, kurios veikia vietoje ir teikia svarbias paslaugas, darančias poveikį žmonių gyvenimui.

EESRK pirmininkas **Oliver Röpke** pritarė pilietinės visuomenės organizacijų atstovų pozicijai ir paragino: „Turime priešintis pastangoms paneigti šių organizacijų teisėtumą arba apriboti jų galimybes naudotis demokratiniam dalyvavimui būtinais ištekliais. Akivaizdu, kad turime padėti pilietinės visuomenės organizacijoms finansavimo apribojimų ir didėjančio politinio spaudimo sąlygomis ir suteikti joms didesnę ir labiau nuspėjamą paramą, kad jos galėtų tęsti savo gyvybiškai svarbų darbą.“ (at)

Iššūkiai milžiniški, tačiau didžiulė ir pilietinės visuomenės galia

Į 2025 m. kovo 17-20 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto surengtą Pilietinės visuomenės savaitę iš visos Europos suvažiavo daugiau kaip 800 dalyvių, atstovavusių piliečių organizacijoms ir įvairiems suinteresuotiesiems subjektams,

įskaitant jaunimo organizacijas, NVO ir žurnalistus. Įžanginėje sesijoje buvo kalbama apie teisiniais veiksmais užtikrinamą pilietinės erdvės apsaugą, dar kartą patvirtinant pagrindinį pilietinės visuomenės vaidmenį: reikalauti valdančiųjų atskaitomybės, užmegzti ryšius, remti socialinį atsparumą ir suteikti balsą tiems, kurių pernelyg dažnai nepaisoma.

2025 m. Pilietinės visuomenės savaitės tema buvo [*Sanglaudos ir dalyvavimo stiprinimas poliarizuotoje visuomenėje*](#). Šiame renginyje, kurio pagrindiniai akcentai buvo trys iniciatyvos, būtent [*Ryšių grupės podiumo diskusijos*](#), [*Europos piliečių iniciatyva*](#) ir [*Pilietinės visuomenės apdovanojimas*](#), buvo siekiama:

- apsvarstyti, kaip galima kovoti su didėjančia poliarizacija, kuri pastaraisiais metais sustiprino finansų krizę, klimato kaitos ir augančios pajamų nelygybės poveikis;
- pabrėžti, kad šiomis aplinkybėmis pilietinė visuomenė gali atlikti itin svarbų vaidmenį;
- parengti pilietinės visuomenės sprendimų ir reikalavimų rinkinį ES politikos formuotojams, siekiant padėti sumažinti Europos poliarizaciją stiprinant visuomenės sanglaudą ir demokratinį dalyvavimą svarbiausiose visuomeninio gyvenimo srityse.

Savo įžanginėje kalboje EESRK pirmininkas **Oliver Röpke** pabrėžė: „Pilietinė visuomenė turi priimti šį iššūkį. Dalyvavimas, dialogas ir solidarumas – tai ne tik idealai, bet ir atsparios bei vieningos Europos pagrindas. Susirinkę į Pilietinės visuomenės savaitę dar kartą patvirtinkime, kad esame įsipareigoję siekti įtraukties ir aktyvaus pilietiškumo. Stipri demokratija priklauso ne tik nuo institucijų, bet ir nuo visų žmonių dalyvavimo.“

Londono Sent Džordžo universiteto politikos ir socialinių mokslų profesorė **Albena Azmanova**, kuri skaitė pagrindinį pranešimą, kalbėjo apie didėjančią ekonominį nesaugumą, su kuriuo susiduria dauguma žmonių – ji tai vadino „nesaugumo epidemija“. A. Azmanova paaiškino, kaip pilietinė visuomenė gali tapti pagrindiniu veiksniu pasiekiant proveržį didelio nesaugumo laikais.

„Didžiulis ekonominis nesaugumas išsekino daugumos žmonių valią kovoti. Tačiau ryžto kovoti turi pilietinė visuomenė. Jos aktyvistai jaučia vidinį pašaukimą šalinti konkrečius sopulius. Jie įkūnija demokratiją savo veiksmais ir darbais“, – kalbėjo ji.

Kaip pasakė Europos Parlamento pirmininko pavaduotojas **Younous Omarjee**, „šiais stiprėjančio individualizmo laikais pilietinė visuomenė turi tapti žmones vienijančia jėga ir užtvaru prieš vis plačiau plintančias kraštutinių dešiniųjų pažiūras“.

Itin svarbų NVO vaidmenį užtikrinant socialinį atsparumą ir šių organizacijų teikiamą paramą pažeidžiamoms ir sunkiai pasiekiamoms grupėms taip pat pabrėžė ES pirmininkaujančios Lenkijos pilietinės visuomenės reikalų ministrė **Adriana Porowska**. Ji papasakojo apie Lenkijos patirtį, kaip pilietinė visuomenė užtikrina nacionalinį atsparumą.

EESRK ryšių su Europos pilietinės visuomenės tinklais grupės bendrapirmininkė **Brikena Xhomaqi** pabrėžė, kad šūkis „suvienijusi įvairovę“, kuriuo ES labai didžiuojasi, tampa realybe vietos bendruomenėse. Tačiau ji paminėjo, kad pilietinės visuomenės organizacijos ir NVO dabar yra puolamos, nes pradėta abejoti jų finansavimu ir vaidmeniu. „Pilietinės visuomenės organizacijos negali veikti neturėdamos išteklių. Mums reikia institucijų, kurios gintų pilietinę visuomenę, taip pat teisinės apsaugos pilietinei erdvei, kad visuomenė išliktų darni ir suvienyta įvairovėje.“

[15-ųjų EESRK pilietinės visuomenės apdovanojimų už kovą su žalinga poliarizacija laimėtojų Slovakijos debatų asociacija](#)

Žymiausias EESRK Pilietinės visuomenės apdovanojimas teikiamas už išskirtinį pilietinės visuomenės indėlį į Europos tapatybės ir pilietiškumo išsaugojimą ir stiprinimą. Kiekvienais metais konkursas rengiamas vis kita visuomenei aktualia, su EESRK veikla susijusia tema.

Kovo 20 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) apdovanojo tris pilietinės visuomenės organizacijas iš Slovakijos, Belgijos ir Prancūzijos už jų novatoriškus projektus, kuriais kovojama su visoje Europos Sąjungoje didėjančia žalinga poliarizacija.

32 000 EUR prizinį fondą pasidalijo trys nugalėtojai.

Didžiausią premiją –14 000 EUR – EESRK skyrė Slovakijos debatų asociacijai už novatorišką iniciatyvą [Kritinio mąstymo olimpiada](#), kuria siekiama didinti Slovakijos jaunimo atsparumą dezinformacijai. Įgyvendinant šį projektą organizuojamas trijų amžiaus grupių moksleivių konkursas, kurio metu mokiniai sprendžia tikro žiniasklaidos pasaulio užduotis ir vertina turinio patikimumą.

Dar dvi asociacijos gavo po 9 000 EUR.

Reporters d'Espoirs iš Prancūzijos užėmė **antrą vietą** už *Prix Européen Jeunes Reporters d'Espoirs* – mokymo programą prancūzų kalba žurnalistikos sprendimų srityje.

Trečioji premija atiteko Belgijos įmonei **FEC Diversité asbl** už projektą "ESCAPE GAME EXTREME DROITE pour se désintoxiquer" – įtraukiantį žaidimą, kuriuo kovojama su kraštutinių dešiniųjų ideologijomis.

Apie 15-ąją EESRK pilietinės visuomenės apdovanojimą

15-asis EESRK pilietinės visuomenės apdovanojimas skirtas ne pelno projektams, kuriuos įgyvendino pavieniai asmenys, privačios įmonės ir pilietinės visuomenės organizacijos ir kurie padėjo kovoti su žalinga poliarizacija visoje Europos Sąjungoje.

Pastaraisiais metais Europą ištiko daugybė krizių: Rusijos agresijos karas Ukrainoje, kylančios energijos kainos ir didėjančios pragyvenimo išlaidos, tebesitęsiantys ekonominiai ir socialiniai pandemijos COVID-19 padariniai. Tokios krizės gali pakirsti pasitikėjimą viešosiomis institucijomis ir sukelti žalingą visuomenės poliarizaciją.

Nors poliarizacija gali būti atviros ir pliuralistinės visuomenės elementas, stiprėjantis populizmas ir neigiama poliarizacija yra didelis iššūkis Europos šalių demokratijai. Europa taip pat susiduria su nuolatiniu tradicinės žiniasklaidos susiskaldymu, didėjančia klaidinga informacija ir išpuoliais prieš žiniasklaidos laisvę – visa tai kelia dar didesnę grėsmę demokratinėms vertybėms.

Šių metų nugalėtojai buvo atrinkti iš daugiau kaip 50 paraiškas pateikusių kandidatų iš 15 valstybių narių. Laimėję projektai buvo atrinkti už ypatingą kūrybiškumą, entuziazmą ir atsidavimą kovojant su žalinga Europos visuomenės poliarizacija.

„Organizuota pilietinė visuomenė atlieka esminį vaidmenį užtikrinant Europos demokratiją, kaip dar kartą parodė šių metų puikūs ir plataus masto projektai“, – pasakė už komunikaciją atsakingas EESRK pirmininko pavaduotojas **Aurel Laurentiu Plosceanu**.

[Trejus metus trunkantis Rusijos karas prieš Ukrainą ?. Kokia bus ES geopolitinė ateitis?](#)

„Minėdami jau trečiąsias žiaurios ir neišprovokuotos Rusijos agresijos prieš Ukrainą metines – šis išpuolis nukreiptas ne tik

prieš suverenią valstybę, bet ir prieš pagrindines demokratijos vertybes, žmogaus orumą ir taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką – išreiškiame savo solidarumą su Ukrainos žmonėmis“, – teigė EESRK pirmininkas Oliveris Röpke vasario mėn. plenarinės sesijos metu paskelbtame pareiškimė.

Nuo pat pirmos šios invazijos dienos palaikome Ukrainą – ne tik simboliškai, bet ir konkrečiais veiksmais. Šiandien dar kartą patvirtiname savo tvirtą įsipareigojimą remti Ukrainos suverenitetą, demokratiją ir europinę ateitį. Raginame ES tęsti ir stiprinti politinę, ekonominę, humanitarinę ir karinę paramą.

Ukrainos žmonės pademonstravo nepaprastą drąsą ir ištvermę gindami savo šalį ir mus, visus europiečius, vienijančius principus. Nuo pat pirmos šio karo dienos EESRK, jo nariai ir Europos pilietinė visuomenė, kuriai Komitetas atstovauja, ne tik simboliškai, bet ir konkrečiais veiksmais palaiko Ukrainą.

Didėjant geopolitiniam neapibrėžtumui, didelį nerimą kelia naujai JAV atstovų pareiškimai, kuriuose abejojama NATO kolektyvinės gynybos įsipareigojimais. Europa negali sau leisti likti pasyvi.

Ukraina kovoja ne tik dėl savo išlikimo, bet ir dėl viso Europos žemyno saugumo.

EESRK primygtinai ragina ES vadovus pasinaudoti šiuo istoriniu momentu ir sustiprinti Europos saugumo ir gynybos pajėgumus, iš naujo apibrėžti strateginį savarankiškumą, ginti daugiašališkumą ir stiprinti bendradarbiavimą su Jungtinėmis Tautomis, kartu kuriant tvirtesnes pasaulines partnerystes su demokratiniais sąjungininkais už Europos ribų.

Europa turi veikti dabar.

Neapsisprendimas – ne išeitis. Autokratai ir agresoriai tik ir laukia, kol susvyruosime.

Demokratinės šalys turi būti vieningos ir tvirtos.

EESRK ragina ES stiprinti savo strateginį savarankiškumą, ginti demokratiją ir pagrindines teises bei ryžtingai palaikyti Ukrainą. ES turi nedelsdama imtis strateginių geopolitinių veiksmų.

Visas pranešimo tekstas pateikiamas [čia](#). (at)

ES pirmininkaujančios Lenkijos prioritetas – stiprinti Europos saugumą ir išlaikyti Europos vienybę?

Pagrindinė šiuo metu Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančios Lenkijos užduotis – išlaikyti Europos vienybę, judėti į priekį ir sparčiai priimti sprendimus.

Vasario mėn. plenarinėje sesijoje Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas surengė diskusiją apie Lenkijos pirmininkavimo ES Tarybai prioritetus su Lenkijos valstybės sekretoriaus pavaduotoja Europos

Sąjungos reikalams **Magdalena Sobkowiak-Czarnecka**.

Kalbėdama apie ES išorės saugumą, ypač apie agresijos karą prieš Ukrainą, M. Sobkowiak-Czarnecka teigė: „mūsų tikslas – toliau teikti pagalbą Ukrainai ir išlaikyti vienybę ES viduje“. Ji paminėjo 16-ąją sankcijų Rusijai paketą kaip vieną iš pirmųjų Lenkijos pirmininkavimo laikotarpio laimėjimų.

EESRK pirmininkas **Oliver Röpke** pabrėžė, kad rotacijos tvarka Lenkija perima pirmininkavimo ES Tarybai vairą sudėtingų iššūkių – geopolitinės įtampos ir energetikos krizės – metu.

Jis pridūrė, kad „šiandienos diskusijose dar kartą patvirtinta, kad Europos Sąjungos ateičiai itin svarbus stabilumas, atsparumas ir vienybė. Pirmininkaujančios Lenkijos prioritetai puikiai dera su mūsų bendrais siekiais, ypač daugialypio požiūrio į saugumą taikymu. Visuotinio netikrumo laikais mūsų įsipareigojimas imtis ryžtingų ir bendrų veiksmų išlieka nepajudinamas“.

Vadovaudamasi šūkiu „Būk saugi, Europa!“, ES pirmininkaujanti Lenkija nagrinės septynis saugumo aspektus – išorės, vidaus, ekonominį, maisto, energetikos, sveikatos ir informacijos.

Pastaruosius keletą mėnesių [Komitetas ir Tarybai pirmininkaujanti Lenkija bendradarbiavo](#) glaudžiai ir produktyviai. EESRK parengė 15 [tiriamųjų nuomonių](#), kurios jau priimtos arba bus priimtos netrukus. (mp)

Copyright: NATO

Didelės investicijos ir bendradarbiavimas su NATO – Europos gynybos stiprinimo pagrindas

Kylant vis didesnei grėsmei saugumui, Europai skubiai reikia vieningos gynybos finansavimo strategijos. Atsižvelgdamas į ES Tarybai pirmininkaujančios Lenkijos prašymą, EESRK priėmė nuomonę, kurioje raginama imtis ryžtingų veiksmų: didinti investicijas į modernias sistemas, stiprinti bendradarbiavimą su

NATO ir didinti finansavimą pagal ES finansinę programą.

Didėjant grėsmėms Europos saugumui, vis akivaizdesnė tampa ES priklausomybė nuo išorės gynybos prekių tiekėjų: 78 proc. iš 75 mlrd. EUR, kuriuos ES valstybės per metus išleido su gynyba susijusiems viešiesiems pirkimams, atiteko ne ES tiekėjams. Norint sumažinti šią priklausomybę, labai svarbu stiprinti Europos gynybos technologinę ir pramoninę bazę (EGTPB).

„Būtina peržiūrėti ES gynybos finansavimo mechanizmus, kad jie atitiktų dabartinius iššūkius“, – teigė EESRK nuomonės [„ES gynybos finansavimas“](#) pranešėjas **Marcin Nowacki**. „Dėl galiojančių biudžeto taisyklių ribojamos karinės išlaidos ir, nors tokios iniciatyvos kaip Europos gynybos fondas (EGF) ir Europos taikos priemonė (ETP) yra žingsnis į priekį, jų nepakanka dabartinio masto grėsmėms atremti.

Bendradarbiavimas su NATO yra būtinas siekiant sąveikos ir vieningos strategijos. Bendri viešieji pirkimai, partnerystė kibernetinio ir kosmoso saugumo srityje ir IRIS2 palydovinės sistemos projektas leis padidinti atsparumą. Gynybos finansavimas turi būti suderintas su platesniais ES prioritetais, nepažeidžiant socialinių ir aplinkos apsaugos tikslų. Strateginės investicijos, inovacijos ir ilgalaikis planavimas yra svarbiausi veiksniai siekiant užtikrinti Europos saugumą ir savarankiškumą. (tk)

Nuo kalb? prie darb?. EESRK prioritetai kovojant su ly?i? nelygybe ir smurtu prieš moteris

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) surengė aukšto lygio forumą dėl moterų teisių, kuriame susirinkę aktyvistai aptarė aktualius moterų teisių klausimus ir nustatė pagrindinius prioritetus prieš artėjančią JT Moterų padėties

komisijos sesiją.

EESRK aukšto lygio forumo dėl moterų teisių žinia buvo aiški – pažanga yra, tačiau jos nepakanka. Nors ES ėmėsi priemonių, kad apsaugotų moteris ir mergaites, struktūrinės nelygybės formos, lyčių stereotipai ir išpuoliai prieš moterų teises tebekelia grėsmę sunkiai pasiektiems laimėjimams Europoje. Kol nebus pašalintos struktūrinės kliūtys, moterų visavertis dalyvavimas visuomenės gyvenime bus ribotas.

Vasario 26 d. EESRK plenarinėje sesijoje surengtame aukšto lygio forume dalyvavo EESRK *ad hoc* grupės dėl lygybės pirmininkė **Sif Holst**, EESRK pirmininkas **Oliver Röpke**, už lygybę, pasirengimą krizėms ir jų valdymą atsakinga Komisijos narė **Hadja Lahbib**, Europos lyčių lygybės instituto direktorė **Carlien Scheele**, JT moterų biuro Briuselyje direktorė **Florence Raes**, ES atstovė Turkijos moterų verslininkų organizacijoje KAGIDER **Ayşe Yürekli**, Europos moterų lobistinės organizacijos generalinė sekretorė **Mary Collins** ir asociacijos „ILGA Europe“ vyresnysis politikos pareigūnas **Cianán Russell**.

Forumo metu surengtos dvi dinamiškos diskusijos, kuriose aptarti aktualūs lyčių lygybės klausimai, susiję su pagrindinėmis sesijos metu priimtomis EESRK nuomonėmis. Ekspertai, moterų teisių gynėjai ir politikos formuotojai susirinko pasidalyti įžvalgomis, pasiūlyti sprendimų ir sustiprinti įsipareigojimus dėl moterų teisių gerinimo Europoje ir už jos ribų.

Pirmojoje diskusijoje daugiausia dėmesio skirta artėjančiai 69-ajai JT Moterų padėties komisijos sesijai (UNCSW69), o antrojoje – smurtui prieš moteris ir mergaites kaip žmogaus teisių problemai. Po forumo plenariame posėdyje taip pat buvo priimtose dvi susijusios nuomonės: [EESRK indėlis į ES prioritetus Jungtinių Tautų Moterų padėties komisijoje \(UNCSW69\)](#) ir [Smurtas prieš moteris kaip žmogaus teisių problema](#). (Im)

EESRK ir AS ECOSOCC dar kartą patvirtina ? sipareigojim? siekti ly?i? lygyb?s JT Moter? pad? ties komisijos 69-ojoje sesijoje

Niujorke vykusios Jungtinių Tautų Moterų padėties komisijos 69-osios sesijos proga Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) ir Afrikos Sąjungos Ekonomikos, socialinių reikalų ir kultūros taryba (AS ECOSOCC) dar kartą patvirtino savo ryžtingą įsipareigojimą daryti pažangą lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo srityje.

Tarptautinei bendruomenei minint Pekino deklaracijos priėmimo ir veiksmų platformos sukūrimo 30-ąsias metines, EESRK ir AS ECOSOCC pripažįsta ir pasiektą pažangą, ir tebesitęsiančius iššūkius, kurie vis dar trukdo užtikrinti visišką lyčių lygybę.

Jų antroje [bendroje deklaracijoje](#) išskiriami pagrindiniai prioritetai, įskaitant vadovaujamas pareigas einančių moterų skaičiaus didinimą taikant lyčių kvotas, smurto dėl lyties panaikinimą įgyvendinant tarptautines konvencijas, skaitmeninės lyčių atskirties mažinimą ir moterų ekonominio įgalėjimo skatinimą.

Šia deklaracija raginama stiprinti neapmokamo priežiūros darbo, moterų įtraukimo į taikos užtikrinimo pastangas politiką ir duomenimis pagrįstą politikos formavimą. Joje taip pat pabrėžiamas pasaulinis bendradarbiavimas siekiant panaikinti sistemine nelygybę ir užtikrinti moterų teises. Be to, EESRK ragina ES kovoti su smurtu dėl lyties, užtikrinti lyčių lygybę ir ginti pilietinės visuomenės vaidmenį siekiant lygybės.

EESRK pirmininkas **Oliver Röpke** teigė: „Minėdami Pekino deklaracijos 30-metį, turime pereiti nuo kalbų prie darbų. Lyčių lygybė yra ne privilegija, o pagrindinė teisė, o jos užtikrinimas yra labai svarbus tvariai ir įtraukiai visuomenei. EESRK yra tvirtai įsipareigojęs pašalinti kliūtis ir sudaryti sąlygas visaverčiam moterų dalyvavimui priimant sprendimus ir stiprinti jų ekonominį įgalėjimą. Dabar atėjo laikas vyriausybėms, institucijoms ir pilietinei visuomenei imtis ryžtingų veiksmų – be atskaitomybės lygybės nebus.

Moterų padėties komisija yra pagrindinė tarptautinė ir tarpvyriausybė institucija, kovojanti už lyčių lygybę. EESRK jau antrą kartą dalyvavo didžiausiame JT metiniame susitikime, skirtame moterų įgalėjimui. (tk)

Būtina nedelsiant imtis veiksmų? ES pramonės strategijai įgyvendinti

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) ragina ES įgyvendinti tvirtą pramonės strategiją konkurencingumo didinimui ir kokybiškomis darbo vietoms kurti,

kuri būtų suderinta su žaliuoju kursu. Kad ši strategija būtų sėkminga, ją reikia atidžiai stebėti ir pritaikyti prie kylančių iššūkių.

„Europai gresia rimtas deindustrializacijos pavojus. Pramonės ir klimato kaitos priemonės turi būti neatsiejamos viena nuo kitos“, – sakė **Andrea Mone**, EESRK vasario mėn. plenarinėje sesijoje priimtose nuomonės [„ES pramonės ateitis didelių energijos kainų ir pertvarkos kaštų akivaizdoje“](#) pranešėjas.

Nuomonėje EESRK pabrėžė, kad reikia tvirtos ekonominės ir reguliavimo sistemos, kad būtų galima spręsti didelių energijos ir žaliavų kainų, investicijų vykstant žaliajai pertvarkai, nepakankamos infrastruktūros, įgūdžių trūkumo ir silpnos vidaus paklausos problemas. Konkurencingumo politika, orientuota į investicijas ir inovacijas, yra labai svarbi socialinei ir teritorinei sanglaudai skatinti.

EESRK ragina imtis skubių veiksmų, nes auga susirūpinimas dėl Europos ekonominio saugumo ir jos priklausomybės nuo išorės subjektų. Didėjant geopolitiniam ir prekybos neapibrėžtumui, ES reikia tvirtos prekybos politikos, kad būtų užtikrintas pramonės tvarumas, atsižvelgiant į asimetrinius priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus, pajėgumų perteklių pasaulyje ir didėjančią įtampą prekybos srityje. Norint

pasiekti šį tikslą, būtina užtikrinti didesnę apsirūpinimo ypatingos svarbos žaliavomis savarankiškumą.

Labai svarbu didinti investicijas, kaip pabrėžiama M. Draghi pranešime, ir vykdyti valdymo reformas. Suvienyta bendroji rinka, ypač energetikos srityje, sustiprins ES ekonomiką. Reguliavimo naštos mažinimas, elektros energijos rinkos sistemos gerinimas ir finansinių priemonių, pavyzdžiui, elektros energijos pirkimo sutarčių, tobulinimas padės suvaldyti pramonės pertvarką.

Teisingai pertvarkai reikia stipraus socialinio dialogo ir kolektyvinių derybų. Pramonės politika turi būti suderinta su švietimo ir darbo jėgos strategijomis, akcentuojant mokslinius tyrimus, inovacijas ir įgūdžių ugdymą. Investicijos į energetikos infrastruktūrą, atsinaujinančiąją energiją ir žiedinės ekonomikos iniciatyvas padės siekti klimato srities tikslų.

EESRK taip pat priėmė papildomą nuomonę [Energijai imlių ES pramonės sektorių ateitis](#), kurioje siūlomi pritaikyti sprendimai, kaip užtikrinti ilgalaikį jų tvarumą. Konkrečių šiems sektoriams kylančių iššūkių sprendimas yra gyvybiškai svarbus ES pramonės ateičiai. (II)

ES reikia teisingesni? ir paprastesni? taisykli?, kad išlikt? konkurencinga

ES plečiantis tarpvalstybinei veiklai, tenka laviruoti prieštaraujančių PVM taisyklių ir dokumentų tvarkymo labirinte, o tai lemia didesnes sąnaudas. Mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) tenka neproporcingai didelė reglamentavimo našta, todėl

joms sunkiau plėstis ir konkuruoti. Dviejose vasario mėn. plenarinėje sesijoje priimtose nuomonėse EESRK, remdamasis E. Letta ir M. Draghi pranešimais, ragina imtis skubių reformų. Siūloma suderinti finansines taisykles, į dirbtinį intelektą orientuotą atskaitomybę ir koordinuotą pramonės politiką.

„Bendroji rinka yra Europos ekonomikos klestėjimo pagrindas, tačiau ji vis dar neužbaigta kurti tokiuose svarbiuose sektoriuose kaip finansų, energetikos ir skaitmeninių paslaugų“, – sakė EESRK pirmininkas **Oliver Röpke**. „Šiandienos diskusijos rodo, kad reikia skubiai vykdyti reformas siekiant pašalinti kliūtis ir sustiprinti paslaugų sektorių, užtikrinant vienodas sąlygas įmonėms visoje ES.“

Už finansines paslaugas ir santaupų ir investicijų sąjungą atsakinga Komisijos narė **Maria Luísa Albuquerque** pritarė šiam raginimui: „Mano santaupų ir investicijų sąjungos vizija – kurti gerovę mūsų piliečiams ir užtikrinti augimą mūsų bendrovėms, jas susiejant saugioje, konkurencingoje, gerai reguliuojamoje ir prižiūrimoje aplinkoje“.

EESRK nuomonėse nurodyti du didžiausi konkurencingumo iššūkiai: [bendrosios rinkos susiskaidymas, į kurį atkreiptas dėmesys E. Letta ir M. Draghi pranešimuose](#) ir [pernelyg didelis biurokratizmas, kuris ypač slegia MVĮ](#). Abu šie veiksniai stabdo inovacijas ir ekonomikos augimą.

Kokia yra problema?

Visoje Europoje įmonėms tenka taikyti sudėtingus ir vienas kitą dubliuojančius teisės aktus. Dėl to gaištamasis laikas ir švaistomi pinigai, lėtėja žaliojo kurso įgyvendinimas, o vidutinio dydžio įmonėms ribojamos galimybės gauti finansavimą. Tai lemia įmonių nusivylimą, didesnes vartotojų išlaidas ir silpnėja ekonomikos augimas.

Europa ne tik patiria reguliavimo naštą, bet ir susiduria su gilesnėmis struktūrinėmis problemomis, dėl kurių mažėja jos konkurencingumas. Lėta pažanga kuriant bendrąją rinką, skaitmeninės ir energetikos infrastruktūros skirtumai ir nepakankamai koordinuota pramonės politika riboja ES gebėjimą konkuruoti pasaulyje. Kitiems ekonominiams blokams sparčiai pritraukiant investicijas ir skatinant inovacijas, Europa rizikuoja atsilikti.

Koks gali būti sprendimas?

Siekiant stiprinti konkurencingumą būtinas visapusiškas požiūris, pagal kurį būtų šalinamos kliūtys pagrindiniuose sektoriuose, pavyzdžiui, finansų ir energetikos, sparčiau vykdoma skaitmeninė transformacija ir užtikrinama, kad MVĮ galėtų plėstis ir konkuruoti vienodomis sąlygomis.

EESRK nuomonėse siūloma:

- supaprastinti taisykles nesumažinant aplinkos apsaugos ir socialinių standartų;
- sukurti bendrą dirbtinių intelektu grindžiamą platformą, siekiant supaprastinti MVĮ ir vidutinio dydžio įmonių ataskaitų teikimą, kad būtų galima greičiau ir paprasčiau laikytis reikalavimų;
- suderinti įvairių sektorių taisykles, kad būtų mažiau besidubliuojančių dokumentų tvarkymo;
- suvienodinti finansinius reglamentus visose valstybėse, narėse ir vykdyti koordinuotą ES pramonės politiką;
- reformuoti pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo (PADKM) siekiant teisingesnės ir mažesnės naštos lemiamosios sistemos. (gb)

Ar švarios pramonės kursas yra tinkamas žingsnis?

Kovo 6 d., likus kelioms dienoms iki kovo 12 d. Taryboje vyksiančių diskusijų, EESRK aptarė Europos Komisijos parengtą švarios pramonės kursą. Politikos formuotojai, pramonės lyderiai ir pilietinės visuomenės atstovai nagrinėjo, ar šis planas iš tiesų gali padėti Europos švariųjų technologijų sektoriui, energijai

imlioms pramonės šakoms ir strateginiam savarankiškumui.

Dėl geopolitinio nestabilumo ir kintančių transatlantinių santykių Europai kaip niekada reikalingas strateginis savarankiškumas. Švarios pramonės kursu siekiama paspartinti dekarbonizaciją ir žiedžiškumą ir didinti pramonės konkurencingumą, pradedant nuo energijos kainų mažinimo. Jo įgyvendinamumas ir finansavimas vis dar kelia abejonių.

„Tai nėra pasirinkimo tarp strateginio savarankiškumo, konkurencingumo ar dvejopos pertvarkos klausimas. Tai taikytina visiems pramonės sektoriams ir jie turi prisitaikyti. Jie gali to siekti savo tempu, tačiau priimdami aiškius įsipareigojimus“, – teigė EESRK Pramonės permainų konsultacinės komisijos (CCMI) pirmininkas **Pietro de Lotto**, įvardydamas šį iššūkį kaip pusiausvyros paiešką.

Komisija pabrėžė geopolitinę būtinybę tapti nepriklausoma nuo Rusijos energetikos srityje, tačiau vis didesnę susirūpinimą kelia Europos pramonės nuosmukis. Per pastaruosius dvejus metus itin sumažėjo ir pramonės produkcija, ir tiesioginių užsienio investicijų srautai.

Finansavimas bus didelis iššūkis. Norint pasiekti plano tikslus, reikalingas ES institucijų, valstybių narių ir pramonės bendradarbiavimas. Nors Europos investicijų bankas pažadėjo suteikti 500 mln. EUR priešpriešinių garantijų ir 1,5 mlrd. EUR energijos tinklams gerinti, nacionalinės vyriausybės turi sutelkti papildomų išteklių.

Dar vienas svarbus klausimas – socialinis pertvarkos poveikis, ypač energijai imliose pramonės šakose, kuriose prarasta daug darbo vietų. Pilietinės visuomenės atstovai suabejojo, ar sumažinus energijos mokesčius (tai svarbus kurso pasiūlymas) nebus sumažintas švietimo ir sveikatos priežiūros finansavimas.

Nepaisant optimizmo dėl ilgalaikių švarios pramonės kurso tikslų, ekspertai išreiškė susirūpinimą dėl jo gebėjimo spręsti trumpalaikius uždavinius. Sparta ir supaprastinimas yra labai svarbūs, nes didelės energijos sąnaudos ir reguliavimo kliūtys gali sulėtinti pažangą. Dar neišspręsta susiskaidžiusios nacionalinės politikos problema, o švarios pramonės kursas kelia pavojų, kad bus praleista itin svarbi proga suderinti pramonės politiką visoje Europoje.

Susirūpinimą kelia ir technologinis neutralumas, nes diskutuojama dėl tinkamo atsinaujinančiųjų energijos išteklių, vandenilio ir biodegalų derinio. Nors dėmesys atsinaujinantiesiems energijos ištekliams yra sveikintinas, reikalingi tvirti įsipareigojimai didinti energijos vartojimo efektyvumą. Atsinaujinantieji energijos ištekliai 2021–2023 m. Europos vartotojams jau sutaupė 100 mlrd. EUR. ES turėtų pasinaudoti šia sėkme. (jh)

ES ūkininkams būtina skubi parama, kad jie atlaikytų rinkų svyravimus

Europos ūkininkai susiduria su vis didėjančiomis krizėmis - nuo ekstremalių oro sąlygų iki rinkų nestabilumo ir nesąžiningos konkurencijos. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) įspėja, kad dabartine ES politika

neužtikrinama ūkininkų apsauga, ir ragina skubiai imtis reformų, kad būtų apsaugotos jų pajamos, sustiprinta derybinė galia ir užtikrintas tvarus žemės ūkis.

ES pirmininkaujančios Lenkijos prašymu parengtoje [nuomonėje](#) EESRK paragino sukurti atsparesnę žemės ūkio sistemą, pagal kurią daugiausia dėmesio būtų skiriama ūkininkams.

„Ūkininkavimas yra kilni profesija, kurios pagrindiniai tikslai yra du: gaminti aukščiausios kokybės ir saugų maistą žmonėms maitinti ir išsaugoti bei gerinti aplinką. Viskas, ko prašome mainais, tai teisingo užmokesčio

už sąžiningai atliktą darbą, pagarbos ir teisingos kainos už tiekiamą maistą“, – nurodė vienas iš trijų nuomonės pranešėjų **Joe Healy**.

EESRK nuomone, bendra žemės ūkio politika (BŽŪP) nėra tinkamai pritaikyta šiandienos iššūkiams atremti. Finansinės priemonės, kuriomis Komitetas rekomenduoja remti ūkininkus, apima valstybinį draudimą nuo stichinių nelaimių, anticiklinę pagalbą ir tiesiogines išmokas. Savitarpio pagalbos fondai, kurie kai kuriose ES valstybėse jau yra naudojami, galėtų būti papildoma apsaugos priemonė, kurią bendrai finansuotų ūkininkai, pramonės atstovai, regionų valdžios institucijos ir ES.

Kadangi po 2027 m. BŽŪP bus peržiūrima, EESRK pasisakė už tai, kad BŽŪP biudžetas vėl sudarytų bent 0,5 proc. ES BVP. Siekiant užtikrinti, kad importuojami produktai atitiktų ES aplinkosaugos ir darbo standartus, reikia griežtesnių prekybos taisyklių.

Kita opi problema – pardavimas už mažesnę kainą nei savikaina, nes ši praktika ūkininkams kelia didžiulį finansinį spaudimą. EESRK primygtinai ragina ES politikos formuotojus rimtai apsvarstyti galimybę uždrausti pirkimą už mažesnę kainą nei savikaina, kad stambūs mažmeninės prekybos tinklai negalėtų išstumti ūkininkų iš verslo, kaip pavyzdžiu remiantis Ispanijos maisto grandinės įstatymais.

Siekdamas padidinti skaidrumą ir ūkininkų galią rinkoje, EESRK pasiūlė įsteigti ES skaitmeninį centrą, kuris stebėtų kainas, sąnaudas ir pelną. Jis taip pat pasisakė už tai, kad būtų vedamos kolektyvinės derybos dėl kainų ir teikiama didesnė parama kooperatyvams ir gamintojų organizacijoms. ES žemės ūkiui būtinas didesnis ekonominis savarankiškumas ir konkurencingumas.

Nors klimato kaitos tikslai yra itin svarbūs, ūkininkai negali vieni padengti susijusių išlaidų. Pereiti prie ekologiškesnės praktikos jiems galėtų padėti tvarumo fondas. Nuomonėje įspėjama apie anglies dioksido nutekėjimo pavojų, kai dėl griežtų ES taisyklių vietos ūkininkai atsiduria nepalankioje padėtyje, palyginti su konkurentais iš ES nepriklausančių šalių.

EESRK pabrėžė investicijų į kaimo plėtrą, inovacijų ir paprastesnių BŽŪP taisyklių svarbą. Ūkininkams patiriant vis didesnę spaudimą, akivaizdu viena: ES vadovybė privalo veikti nedelsiant, kol veiklos nenutraukė dar daugiau ūkių. (ks)

Stiprinti atsparumą ir konkurencingumą? 2025 m. Europos semestre

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) paskelbė pagrindines rekomendacijas dėl 2025 m. Europos semestro rudens dokumentų rinkinio ir paragino vykdyti strategines investicijas ir glaudžiau bendradarbiauti, kad būtų

padidintas ES atsparumas ir konkurencingumas.

Vasario mėn. plenarinėje sesijoje priimtoje [nuomonėje](#) EESRK pateikė savo rekomendacijas, kuriose dėmesys sutelkiamas į tvarumą, darbo rinkos reformas ir geresnę nacionalinės ir ES politikos derinimą, taip pat raginama aktyviau įtraukti pilietinę visuomenę.

EESRK išreiškė apgailestavimą, kad nepateikta metinė tvaraus augimo apžvalga – labai svarbus politikos dokumentas. Jis pabrėžė, kad ES institucijos turi pasirengti geopolitinei rizikai, galinčiai turėti įtakos prekybai, infliacijai ir augimui.

EESRK parėmė iniciatyvą „Konkurencingumo kompasas“ ir paragino investuoti į energetikos ir skaitmeninį sektorius, įskaitant Europos strateginių investicijų fondo lėšas. Be to, Komitetas paragino labiau įtraukti pilietinę visuomenę, pragmatiškai persvarstyti ekonomikos atkūrimo ir atsparumo priemonę ir sustiprinti valstybių narių bendradarbiavimą siekiant pagerinti ekonominę politiką ir našumą. (tk)

Sanglaudos politikos modernizavimas siekiant stipresnės ir atsparesnės ES

Sanglaudos politika jau seniai tapo Europos integracijos ramsčiu, stiprinančiu ekonominę, socialinę ir geografinę vienybę visoje ES. Rengiant daugiametę finansinę programą (DFP) po 2027 m. būtina modernizuoti sanglaudos politiką, kad ji būtų

veiksmingesnė, tvaresnė ir geriau reaguotų į naujus iššūkius.

Neseniai priimtoje nuomonėje [Stipresnis sanglaudos politikos po 2027 m. orientavimas į rezultatus](#) EESRK pabrėžė, kad būtina laikytis į rezultatus orientuoto požiūrio, siekiant, kad sanglaudos politika ir toliau teiktų apčiuopiamą naudą ir mažintų nelygybę bei skatintų tvarų konkurencingumą.

„Sanglaudos politika turi išlikti pagrindine ES regioninės plėtros priemone. Į rezultatus orientuotas požiūris leidžia užtikrinti, kad kiekvienu išleistu euru bus prisidėta prie ekonominės ir socialinės gerovės“, – sakė nuomonės pranešėjas **David Sventek**.

Daugiametę finansinę programą po 2028 m. (DFP 2028+) reikės iš esmės pertvarkyti, kad ja būtų remiamas regionų vystymasis, ekologinė ir skaitmeninė pertvarka ir stiprinamas ekonomikos konkurencingumas. Kadangi investicijų poreikis kasmet viršija 750-800 mlrd. eurų, būtinos tvirtos ES finansavimo priemonės.

EESRK ragina išlaikyti 1,8 proc. ES BVP fiskalinį pajėgumą ir padidinti sanglaudos politikos finansavimą. Pagrindiniai prioritetai – tai pasidalijamasis valdymas, pritaikyta regioninė politika, į rezultatus orientuotas finansavimas ir supaprastinti procesai.

Į rezultatus orientuotas požiūris didina veiksmingumą, tačiau reikalauja geresnio įgyvendinimo ir priežiūros. Konkurencingumo ir socialinių investicijų derinimas, techninės paramos stiprinimas ir skaidrumo užtikrinimas leis padidinti sanglaudos politikos poveikį, stiprinti ekonominį atsparumą ir mažinti skirtumus visoje Europoje. (tk)

EESRK ragina imtis atkuriamojo turizmo, kad būtų stiprinama ekonomika ir aplinka

Turizmas yra ES ekonomikos variklis ir gali padidinti Europos konkurencingumą. Atėjo laikas permąstyti, kaip turizmas veikia, ir siekti ne tik tvaraus, bet ir atkuriamojo turizmo, kad mūsų lankomos vietovės ne vos išgyventų, o klestėtų.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) ragina Europos Sąjungą skubiai pertvarkyti turizmo sektorių, akcentuojant tvarumą ir atkūrimą, kad būtų užtikrinta ilgalaikė ekonominė ir aplinkosauginė nauda.

Kadangi turizmas išlieka svarbiu ES ekonomikos ramsčiu, ypač regionuose, kurie yra labai priklausomi nuo šio sektoriaus, EESRK pasisako už spartesnę perėjimą prie tvaraus turizmo ir atkuriamojo turizmo strategijų įgyvendinimą, kaip nurodyta nuomonėje [*Turizmas ES. Tvarumas kaip ilgalaikio konkurencingumo varomoji jėga*](#).

„Turime užtikrinti, kad turizmas atliktų tam tikrą vaidmenį atgaivinant Europos konkurencingumą. Tai labai svarbu atsižvelgiant į tai, kad šis sektorius sudaro itin reikšmingą daugelio valstybių narių ir regionų BVP, taip pat jų vertės grandinių dalį“, – sakė nuomonės pranešėja **Isabel Yglesias**.

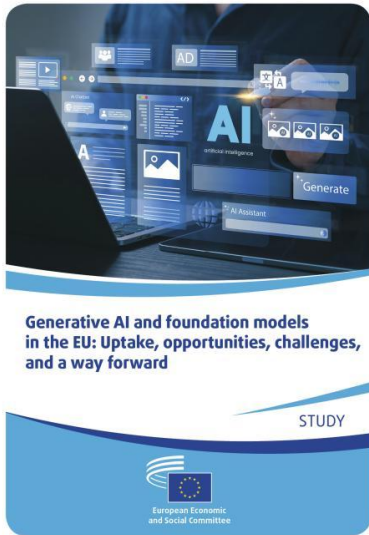
I. Yglesias pažymėjo, kad nuomonė grindžiama Palmos deklaracija, priimta 2023 m. antrąjį pusmetį – Ispanijos pirmininkavimo ES Tarybai laikotarpiu. Deklaracija atspindi pasiektą platų sutarimą, kaip užtikrinti, kad tvarumas sudarytų turizmo ateities pagrindą.

Šiuo tikslu Europos institucijos ir nacionalinės, regioninės bei vietos valdžios institucijos turi aktyviai remti šį pertvarką išgyvenantį sektorių, užtikrinti nuolatinį dialogą su visais suinteresuotaisiais subjektais ir stiprinti socialinį dialogą.

Nors turizmo sektoriuje įdėta labai daug pastangų stiprinti tvarumą, kelionių bumai po pandemijos sukėlė spaudimą daugeliui populiarių vietovių. Dėl tokio aktyvumo regionams vis sunkiau suderinti ekonomikos augimą ir tvarų vystymąsi, kartu spręsti darbuotojų trūkumo bei turimų darbo vietų ir darbuotojų įgūdžių neatitikimo problemas.

Todėl EESRK taip pat ragina pereiti prie atkuriamojo turizmo ir įtraukti jį į Europos tvaraus turizmo strategiją, kurią Europos Komisija pateiks artimiausiais mėnesiais.

Skirtingai nuo tradicinio darnaus turizmo, kurio pagrindinis tikslas – mažinti žalą aplinkai, atkuriamojo turizmo tikslas – atkurti ir padidinti gamtinį, socialinį ir ekonominį kapitalą. Šis pažangus požiūris apima žiedinės ekonomikos principus ir juo siekiama sukurti ilgalaikį teigiamą poveikį lankomoms vietovėms ir vietos bendruomenėms. (II)

Naujas EESRK tyrimas apie generatyvinį DI. Europos dirbtinio intelekto konkurencingumo didinimas

ES atsidūrė kritinėje dirbtinio intelekto plėtros kryžkelėje. Nors generatyvinio DI (GDI) rinkoje dominuoja JAV įmonės, kurioms tenka 80 proc. pasaulinių privačių investicijų, Kinija sparčiai vejasi. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK), bendradarbiaudamas su [Europos politikos studijų centru \(CEPS\)](#), paskelbė naują tyrimą, kurio tikslas – nustatyti, kokių veiksmų imtis, kad Europa išliktų konkurencinga.

Tyrimą, kurį parengė EESRK Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius (INT) ir kuris buvo reguliariai aptariamas [EESRK Bendrosios skaitmeninės rinkos observatorijoje](#), nagrinėjamos pagrindinės galimybės,

kylantys iššūkiai ir politikos priemonės, reikalingos Europos dirbtinio intelekto aplinkai išplėsti.

Pagrindinės rekomendacijos ES:

- **didinti investicijas į DI ir kompiuterijos pajėgumus** – Europa turi didinti investicijas į dirbtinio intelekto infrastruktūrą, kad skatintų inovacijas;
- **sutelkti dėmesį į tris didelį potencialą turinčius sektorius** – DI gali paskatinti **automobilių pramonės, švarios energijos ir švietimo** sektorių augimą;
- **skatinti atvirojo kodo DI** – remiant atvirusius DI modelius padidės prieinamumas ir konkurencija;
- **geriau integruoti MTP veiklą** visoje ES;

Išgalėti pilietinę visuomenę DI valdymo srityje

. Tyrime pabrėžiama pilietinės visuomenės organizacijų (PVO) svarba formuojant DI politiką ir valdymą.

Siekiant didinti įtraukumą ir etišką DI diegimą, ataskaitoje rekomenduojama:

- **rengti DI raštingumo programas**, įgyvendinti mokymo ir socialinio dialogo iniciatyvas, kuriomis siekiama įgalinti darbuotojus ir visuomenę;
- **taikyti socialinį požiūrį**, užtikrinti, kad DI plėtra būtų orientuota į žmogų ir atitiktų visuomenės poreikius;
- **didinti PVO finansavimą**, remti ne pelno siekiančias organizacijas, kurios mažina atotrūkį tarp DI technologijų ir visuomenės supratimo;
- **užtikrinti etišką DI diegimą**, teikti pirmenybę patikimoms DI sistemoms, atitinkančioms Europos vertybes.

EESRK potencialo išnaudojimas DI politikoje

. EESRK turi visas galimybes sudaryti palankias sąlygas struktūriniam PVO dalyvavimui DI politikoje. Tyrime rekomenduojama propaguoti atvirojo kodo DI ir skatinti etiškas inovacijas pasitelkiant viešųjų pirkimų ir finansavimo schemas. EESRK turėtų būti pagrindinis bendradarbiavimo su PVO ir atvirojo kodo bendruomenėmis centras. Jis turi padėti didinti visuomenės informuotumą apie dirbtinio intelekto poveikį.

Tyrimė taip pat pateikiamas **bendras DI terminų žodynėlis**, kuriuo siekiama sukurti vienodą terminiją ir užtikrinti veiksmingą politikos formuotojų, kūrėjų ir naudotojų bendravimą – tai labai svarbu siekiant atsakingai kurti, valdyti ir diegti DI visuose sektoriuose.

Šis tyrimas bus pateiktas pagrindinėms ES institucijoms ir, tikimasi, bus įtrauktas į būsimą DI politiką. Visą ataskaitą galima rasti [čia](#). (vk)

GRUPI? NAUJIENOS

Copyright: EU2025 - source: EC

Atidesnis žvilgsnis ? ES švarios pramonės kurs?: reikalas skubus ir reformos būtinos

Parengė EESRK Pramonės permainų konsultacinės komisijos (CCMI) atstovas Michal Pintér

Neseniai pristatytame švarios pramonės kurse pripažįstama strateginė energijai imlių pramonės sektorių reikšmė ES ekonomikai ir teisingai nustatyti pagrindiniai jiems kylantys iššūkiai. Nors kurse numatytos tokios dėmesio vertos idėjos kaip žaliosios eksperimentinės rinkos, parama žiedinei ekonomikai ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo finansavimas, šios priemonės yra nepakankamai skubios ir drąsios, kad būtų galima Europos energijai imlių pramonės sektorių nuosmukį pakreipti priešinga linkme.

Neseniai priimtoje nuomonėje [Energijai imlių ES pramonės sektorių ateitis didelių energijos kainų ir pertvarkos kaštų akivaizdoje](#) **Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas** pripažino didelį ES energijai imlių pramonės sektorių konkurencingumo atotrūkį nuo pasaulinių konkurentų. Europos Komisija pagrindine priežastimi teisingai įvardijo energijos kainas. Tačiau kurse ir įperkamos energijos veiksmų plane nesiūloma jokių elektros energijos rinkos struktūros reformų. Ribinė kainodara veikė, kol ES naudojosi palyginti pigiai ir stabiliai tiekiamomis dujomis iš Rusijos. Deja, tikrovė pasikeitė, nes dabar esame priklausomi nuo brangių ir nepastovių SGD išteklių ir, tikėtina, tai truks dar ne vienus metus. Nors ES energijos rūšių derinyje vis didesnę dalį sudaro nenaudojant iškastinio kuro gaminama pigi elektros energija, nustatant elektros energijos kainas ir toliau didžiausią poveikį daro iškastinio kuro kainos.

Politinės pastangos skatinti daugiau naudoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius yra sveikintinos, tačiau dėl dabartinės rinkos struktūros jos nepadeda sumažinti sąskaitų už elektrą. Reikia nedelsiant imtis priemonių, kuriomis švarios elektros energijos sąnaudų nauda būtų perkelta į energijai imlius pramonės sektorius, ir įvertinti visas kainų mažinimo galimybes, įskaitant elektros energijos kainų atsiejimą.

Kurse taip pat pripažįstama, kad pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas turi trūkumų (nėra eksporto sprendimų, ištekliai perskirstomi, yra galimybių apeiti nuostatas) ir nepakanka prekybos apsaugos priemonių. Tačiau jame, deja, mažai svarstoma apie tai, kaip ES rinka bus apsaugota, todėl pasauliniame

prekybos kare energijai imlių pramonės sektorių padėtis lieka neaiški.

EESRK ragina ES institucijas imtis ryžtingų priemonių įgyvendinant konkrečių sektorių veiksmų planus, kad būtų užkirstas kelias tolesnei deindustrializacijai ir ES pramonė išliktų pajėgi vykdyti pertvarką.

Be socialinių investicijų nebus gynybos

Parengė EESRK Darbuotojų grupė

Gynybos ir socialinės išlaidos turėtų būti derinamos - negalima aukoti gerovės valstybės siekiant padidinti gynybos išlaidas. Stipri gerovės valstybė ir toliau yra pagrindinė priemonė siekiant sustabdyti kraštutinių dešiniųjų partijų siekius atkartoti

Kremliaus stiliaus autokratiją ES.

Prasidėjus ketvirtiesiems karo Ukrainoje metams ir ypač po politinių pokyčių JAV, daug kas ragina didinti išlaidas gynybai, Europos šalių apsauga nebeatrodo užtikrinta. Šiuo požiūriu jau sulaužyta daug tabu ne tik diskutuojant kariniais klausimais ES lygmeniu, bet ir dėl didesnio įsiskolinimo.

Tačiau kai kurie jau yra pareiškę, kad JAV kariuomenės stiprumą lemia nulinis kompromisas gerovės valstybės atžvilgiu, tarsi JAV kariuomenės stiprumą lemtų tinkamos socialinės apsaugos trūkumas šalyje arba tarsi mūsų kariuomenė būtų susilpnėjusi dėl pensijų ir socialinės apsaugos.

Darbuotojų grupė nori atkreipti dėmesį į du klausimus:

- ES yra antra pagal karinių išlaidų dydį pasaulyje. Tam tikrais atvejais gali prireikti bendrų ar papildomų išlaidų, tačiau iš tiesų, siekiant užtikrinti strateginę savarankiškumą, būtinas koordinavimas ir bendri projektai. Turime gintis, o ne konkuruoti su JAV.
- Gerai veikianti gerovės valstybė ir pastangos mažinti skurdą ir nelygybę yra pagrindinė priemonė, padedanti užkirsti kelią kraštutinei dešinių įsigalėjimui daugelyje valstybių narių. Šioms kraštutinėms dešinioms partijoms, kurių populiarumas vis auga, nelabai patinka demokratija, jos neslepia priešiško daugumai mūsų vertybių, siekia atkartoti Kremliaus autokratiją mūsų valstybėse narėse ir, jei jos bus valdžioje, užtikrins, kad nebūtų formuojama jokia koordinuota gynybos politika.

Todėl valstybės narės turi vertinti gynybą ir socialines investicijas kaip vieną kitą stiprinančias priemones, užtikrinančias tiek vienos, tiek kitos įgyvendinimą.

Pilietinės visuomenės organizacijų grupė ragina didinti pilietinės visuomenės aktyvumą

Pateikė EESRK Pilietinės visuomenės organizacijų grupė

EESRK nuo pat pradžių turi būti įtrauktas į Europos Komisijos iniciatyvas, kuriomis siekiama aktyviau bendradarbiauti su pilietine visuomene. EESRK Pilietinės

visuomenės organizacijų grupės nuomone, busimas EESRK tyrimas „Pilietinio dialogo praktikos ES institucijose nustatymas“ gali vertingai prisidėti prie šios veiklos.

Prasidėjus naujam ES instituciniam ciklui ir [Komisijos darbo programoje](#) paskelbus 2025 m. trečiajam ketvirčiui skirtą „ES pilietinės visuomenės rėmimo, apsaugos ir įgalinimo strategiją“, Pilietinės visuomenės organizacijų grupė surengė [konferenciją](#), kurioje pabrėžė pagrindinius veiksmus, kurių reikia imtis 2024–2029 m. laikotarpiu. Kovo 3 d. renginyje dalyvavo apie 100 nacionalinių ir Europos pilietinės visuomenės organizacijų (PVO) ir piliečių atstovų.

Pilietinės visuomenės organizacijų grupės pirmininkas **Séamus Boland** teigė, kad PVO tenka svarbus vaidmuo užtikrinant, kad politikos formavimas būtų pagrįstas ir atitiktų žmonių poreikius. Jis dar kartą pakartojo savo atstovaujamos grupės ir Komiteto raginimą, kad EESRK dalyvautų Europos Komisijos planuojamoje pilietinės visuomenės platformoje.

„EESRK, atsižvelgiant į jo patirtį ir turimą platformą, nuo pat pradžių turi būti įtrauktas į Europos Komisijos iniciatyvas, kuriomis siekiama aktyviau bendradarbiauti su pilietine visuomene. EESRK turi dalyvauti valdyme ir atlikti svarbų vaidmenį pilietinės visuomenės platformos kūrimo iniciatyvos srityje“, – pabrėžė Seamus Boland.

Jis teigė, kad struktūruotas, reguliarus, skaidrus ir įtraukus pilietinis dialogas turėtų remtis esamomis struktūromis ir suburti visus susijusius suinteresuotuosius subjektus. Todėl Europos institucijos turėtų sukurti darbo grupę dėl pilietinio dialogo, prie kurios prisidėtų EESRK.

„Darbo grupė dėl pilietinio dialogo galėtų parengti planą, kaip sudaryti palankesnę aplinką pilietinės visuomenės organizacijoms dalyvauti politikos formavimo procese“, – teigė Seamus Boland. Tai galėtų būti pirmas žingsnis kuriant labiau struktūruotą pilietinį dialogą ir padėtų atsakyti į šiuos klausimus: su kuo konsultuojamasi, kokiomis temomis, laikantis kokių terminų, kokių rezultatų pasiekta?

Be to, siūloma darbo grupė galėtų remtis EESRK būsimu esamos dialogo praktikos tyrimu „Pilietinio dialogo praktikos ES institucijose nustatymas“.

Tyrimą užsakė EESRK Pilietinės visuomenės organizacijų grupė. Tikimasi, kad jo rezultatai bus paskelbti 2025 m. liepos mėn. Tyrime išsamiai nagrinėjama pilietinio dialogo praktika ES institucijose: kokie PVO įtraukimo procesai šiuo metu organizuojami ir kokia metodika taikoma? Žinios apie esamą praktiką turėtų pagrįsti ir remti labiau struktūruotą pilietinį dialogą per naująjį teisėkūros ciklą. Preliminarias tyrimo išvadas konferencijoje jau pristatė Europos politikos studijų centro (CEPS) atstovė **Berta Mizsei**.

Konferencijoje taip pat pabrėžta, kad PVO finansinis patikimumas yra būtina sąlyga dialogui ir politikos formuotojų informavimui apie žmonių poreikius. Būtina užtikrinti jų finansinį stabilumą ir nepriklausomumą.

Konferencijos [išvados ir rekomendacijos](#) pateikiamos EESRK interneto svetainėje.

D?MESIO CENTRE „TAVO EUROPA, TAVO BALSAS!“ (YEYS)

2025 m. „Tavo Europa, tavo balsas!": jaunimui r?pi aktyvus pilietiškumas ir kova su korupcija

2025 m. kovo 13-14 d. vyko Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto (EESRK) metinis jaunimo renginys „Tavo Europa, tavo balsas!“, kuriame buvo pabrėžtas jaunimo vaidmuo kolektyviai formuojant atsparią ateitį. Renginio tema buvo

„Suteikti jaunimui balsą“.

Šiais metais renginyje dalyvavo beveik 100 jaunuolių iš visos ES, devynių ES šalių kandidačių ir Jungtinės Karalystės. Dalyviai atstovavo jaunimo organizacijoms, nacionalinėms jaunimo taryboms ir vidurinėms mokykloms, todėl buvo apsvarstyti įvairioms grupėms susirūpinimą keliantys klausimai. Nors daug dalyvių buvo patyrę jaunimo teisių gynėjai, kitiems šis renginys buvo pirmas svarbus žingsnis įsitraukiant į dalyvaujamąją demokratiją savo bendruomenėse ir už jų ribų.

Per seminarus jaunuoliai, padedami moderatorių, nurodė aktualiausius klausimus, kuriuos, jų manymu, turėtų spręsti politiniai veikėjai. Šie klausimai įvairūs – nuo kovos su korupcija iki nuoseklios klimato strategijos parengimo ir vienodų teisių užtikrinimo visiems. Kadangi korupcija mažina pasitikėjimą institucijomis ir silpnina demokratiją, būtina remti tiriamąją žurnalistiką ir didinti mokesčių mokėtojų pinigų naudojimo skaidrumą.

„Privalome užtikrinti atskaitomybę. Negalime sau leisti būti tik stebėtojai, nes neveiklumo kaina yra per aukšta. Turime su tuo kovoti ir laimėti“, – teigė vienas renginio dalyvis.

Jaunieji dalyviai nurodė, kad reikia nustatyti bendrus tikslus kovojant su klimato kaita, ir pabrėžė būtinybę „įtvirtinti teisę gyventi be neigiamo klimato kaitos poveikio“. Jie paragino sukurti vertybėmis grindžiamas mokymo programas, kurios teigiamai veiktų elgesį internetinėje erdvėje ir padėtų mažinti dezinformaciją. Renginio dalyviai taip pat pasisakė už lygias teises, vienodą požiūrį ir visiems užtikrinamas galimybes, taip pat už kiekvieno žmogaus įtaką į visas erdves. Kalbėdami apie nepakankamą jaunimo atstovavimą politinių sprendimų priėmimo procesuose, jie pabrėžė, kad demokratija reikalauja išgirsti visus balsus.

Pusantrios dienos trukusį renginį vainikavo baigiamasis jaunimo plenarinis posėdis, per kurį jaunieji dalyviai su dideliu įsipareigojimu ir entuziazmu pateikė savo rekomendacijas EESRK pirmininkui **Oliveriui Röpkei** ir ES jaunimo reikalų koordinatoriui **Bilianai Sirakovai**. Renginio dalyviai balsuodami nusprendė, kurie klausimai yra patys svarbiausi. Tai:

- (1) Kova su korupcija užtikrinant skaidrumą ir jaunimo dalyvavimą.
- (2) Aktyvus pilietiškumas: iš klasės – į bendruomenę.
- (3) Už lygybę.
- (4) Jaunimas nusipelno sėdėti prie derybų stalo.
- (5) Nuoseklios strategijos dėl klimato kaitos kūrimas.

Pirmininkas O. Röpke pabrėžė, kad šios rekomendacijos gali padėti formuoti EESRK konsultacinį darbą, ir priminė, kad lyčių lygybė yra vienas svarbiausių Komiteto prioritetų. B. Sirakova pažymėjo, kad šios rekomendacijos taip pat suteiks naudingos informacijos, kuri pagrįs visos ES darbus. (cpwb)

Ar kvėpti jaunim? dideliems darbams

Parengė Kristýna Bulvasová

Netikrumo kupiname pasaulyje, kuriame griūna nusistovėję įsitikinimai, o kadaise puoselėtos bendros vertybės nebe vienija, o skiria, jaunimui turi būti suteikta galimybių prasmingai veikti čia ir dabar, kad jie galėtų spręsti daugybę neatidėliotinų, tiesiog

mūsų akyse daugėjančių problemų. Renginio „Tavo Europa, tavo balsas 2025“ metu vykusios diskusijos aiškiai parodė, kad nėra vienos temos, kurią būtų galima pavadinti jaunimo tema, ir kad jaunimui pagrįstai rūpi daugybė skirtingų problemų, tarp kurių kova su korupcija, lygybės skatinimas, kova su klimato kaita, rašo studentė iš Čekijos ir „Tavo Europa, tavo balsas“ dalyvė Kristýna Bulvasová.

Kiek kartų man, kaip jaunajai Z kartos atstovei, teko girdėti žodžius „jūsų karta susiduria su lig šiol nematytomis problemomis“ arba „jūsų vadovai turi padėti išspręsti dabartinius iššūkius“. Daug pastatyta ant kortos, tačiau iššūkiai, su kuriais susiduriame, taip pat yra didžiuliai: precedento neturintis demokratijos regresas, mūsų visuomenės poliarizacija dėl dalykų, kurie anksčiau buvo laikomi „bendromis vertybėmis“, nusistovėjusių įsitikinimų ir sistemų destabilizacija, taip pat didėjantis netikrumas.

Dideli lūkesčiai siejami ne tik su jaunimu, bet ir su nepakankamai finansuojamomis pilietinės visuomenės organizacijomis ir jų nepaprastai svarbiu vaidmeniu formuojant jaunimo vertybes, taip pat švietimo sistemomis. Formalusis švietimas turėtų būti pajėgus suteikti jauniems žmonėms įgūdžių ir priemonių, kurių jiems reikia, kad jie taptų šiandienos ir rytojaus problemų sprendėjais ir lyderiais. Baiminuosi dėl to, kad daugelis švietimo sistemų yra pernelyg nelanksčios, kad atliktų XXI a. poreikius, o mokyklose nesuteikiama galimybė įgyti žinių apie klimato kaitą ar įvairiais sveikatos – tiek psichikos, tiek reprodukcinės – klausimais. Be to, jose trūksta naujausių technologijų, o pažeidžiamoms grupėms – tinkamų galimybių jomis naudotis.

Net klausimas, ką laikyti pažeidžiamu, tapo politizuotas arba, dar blogiau, paverstas ginklu, o tai dar labiau slegia tuos, kurie ir taip yra nepalankiausioje padėtyje ir neturėtų būti palikti nuošalyje.

Mūsų visuomenė nebesutaria, ką reiškia pažeidžiamumas ir kaip jį atpažinti, ir tai betarpiškai patyriau vesdama seminarą mokykloje netoli Čekijos ir Slovakijos sienos, kuriame kalbėjau apie vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumus ir kitą su lytimi susijusią nelygybę. Mokiniai ir mokytojai reagavo su nuostaba – jie tiesiog atmetė teiginį, kad mūsų visuomenėje galėtų egzistuoti bet kokia nelygybė. Todėl manau, kad reikia rengti daugiau diskusijų apie esamą pažeidžiamumą ir nelygybę, nepriklausomai nuo amžiaus grupės, ir stiprinti atitinkamus gebėjimus.

Vienodos galimybės įgyti išsilavinimą ir galimybės jaunimui, įskaitant nepalankioje padėtyje esančias moteris ir mergaites, neįgaliuosius, migrantų kilmės jaunimą, tebėra nepasiekiamas svajonė. Jei mūsų bendras tikslas – suteikti jauniems žmonėms tvirtą pagrindą, kad jie galėtų realizuoti savo potencialą ir svajones, turime pradėti veikti. Pasiūlyti sprendimą nėra paprasta, tačiau ES valstybių narių ryšių su pilietine visuomene, ypač su neformaliojo švietimo organizacijomis, stiprinimas galėtų padėti užpildyti spragas, nustačius, kurios sritys yra pažeidžiamiausios. Paskesnis mokytojų ir visų su jaunimu dirbančių asmenų perkvalifikavimas, mokant juos bendruomenės puoselėjimo būdų, galėtų tapti kai kurių tikslinių ir sisteminių sprendimų pagrindu.

Pilietinė visuomenė ėmėsi aktyvų pilietinį dalyvavimą skatinančio vaidmens, tačiau jaunimas vis dar mažai dalyvauja priimant sprendimus ir užtikrinant demokratinį valdymą. Yra akivaizdus atotrūkis tarp jaunimo siekių ir galimybių bei erdvės jiems įgyvendinti. Vien tik rinkimai neduoda norimų rezultatų, nes kai kuriose šalyse vis dar sunku kovoti su politine kultūra ir dezinformacija. Tačiau tai, kad žmonės nebalsuoja, nereiškia, kad jie neturi nuomonės ar klausimų, kuriuos reikėtų spręsti. Norint paskatinti aktyvų pilietiškumą, jaunimui reikia ne tik teigiamos demokratinės veiksmų patirties, bet ir apčiuopiamų rezultatų – niekas nenori, kad būtų dangstomasi jaunimu, kad jaunuoliai dalyvautų tik dėl akių arba dalyvavimas būtų selektyvus. Vis dar viliojasi, kad ES valstybės narės sugebės sukurti tokias erdves ir galbūt pavyks peržengti ribą ir jaunimui nebereikės laukti galimybių prasmingai veikti ir kurti kartu. Tačiau to neturime laukti trejus, penkerius ar dešimt metų. Siekiant užkirsti kelią tolesniam visuomenės atskirties didėjimui, pokyčiai turi vykti jau dabar.

Renginyje „Tavo Europa, tavo balsas 2025“ teko garbė dalyvauti rengiant vieną rekomendaciją, konkrečiai susijusią su klimato kaita, nes asmeniškai manau, kad trejopa planetos krizė yra vienas didžiausių žmonijos iššūkių. Parengti nuoseklią ES klimato kaitos strategiją buvo viena iš penkių „Tavo Europa, tavo balsas“ rekomendacijų, kaip ir kova su korupcija užtikrinant skaidrumą, jaunimo dalyvavimą, aktyvų pilietiškumą, lygybę ir idėją, kad „jaunimas nusipelno vietos“. Kadangi šis klausimas pateko į bendrai patvirtintų rekomendacijų sąrašą, akivaizdu, kad jaunieji „Tavo Europa, tavo balsas“ dalyviai jį laiko svarbiu uždaviniu, kurį reikia spręsti. Tačiau tai atspindi jau šiek tiek įgalintos jaunų žmonių grupės požiūrį, kuris negali būti laikomas reprezentatyviu visų ES valstybių narių atveju. Kai kas galėjo pagalvoti, kad būtent ši rekomendacija bus svarbiausia „Tavo Europa, tavo balsas 2025“ dalyviams, tačiau galutiniam balsavime ji užėmė paskutinę vietą. Tegul tai būna priminimas, kad nėra vienos temos, kurią būtų galima pavadinti „jaunimo tema“. Jaunimui pagrįstai rūpi visi šiuo metu kylantys klausimai, o jaunimo darbotvarkė iš esmės yra plati ir sąveikinė.

Kai kurie jaunuoliai pripažįsta aplinkos apsaugos ir tvarumo svarbą, o kiti negali sau leisti teikti pirmenybės šiai sričiai, nes jiems sunku patenkinti savo pagrindinius poreikius. Kaip vieną iš didžiausių žmonijos iššūkių minėjau trejopą planetos krizę, tačiau padėtis keičiasi pagalvojus, kad, norint veiksmingai išspręsti visas pagrindines problemas, jas reikia spręsti vienu metu. Dabartinės geopolitinės aplinkybės ir ES kova dėl pasaulinio konkurencingumo nukreipia dėmesį ir lėtina pereinamojo laikotarpio procesus. Tačiau galiausiai nei mes, nei ateities kartos neturime planetos B, kurioje galėtume spręsti šias problemas, ir nebegalime sau leisti viršyti planetos galimybių ribų.

Grįžtant prie to, kas svarbu ir kuo rizikuojame, jauni žmonės, atsižvelgiant į visą jaunimo įvairovę, vis dar turėtų galėti džiaugtis savo jaunyste ir jos pranašumais, iššūkiais ir grožiu. Tačiau naujausioje JT ataskaitoje nurodoma, kad per pastarąjį dešimtmetį jaunimo pasitenkinimas gyvenimu ir laimės jausmas akivaizdžiai sumažėjo. Net ir esant rimtiems mums iškilusiems iššūkiams, tvirtai tikiu, kad jei sugebėsime įkvėpti jaunimą apčiuopiamais jų veiklos rezultatais, turėsime nemažai galimybių išspręsti opias problemas ir pagerinti visų gyvenimo kokybę.

Kristýna Bulvasová yra Europos darnaus vystymosi jaunimo tinklo narė. Ji atstovavo jaunimui Europos Tarybos vietos ir regionų valdžios institucijų kongrese ir buvo Čekijos JT jaunimo atstovė. Ji buvo Čekijos ir Vokietijos jaunimo forumo atstovė spaudai ir toliau aktyviai prisideda prie Čekijos ir Vokietijos bendradarbiavimo stiprinimo. Jaunimo aktyvistė, daugiausia dėmesio skirianti į ateitį orientuotam švietimui ir tvarumui, Kristýna šiuo metu vadovauja Čekijos nevyriausybinei organizacijai „MOB – Jaunieji piliečiai“ ir netrukus baigs studijas Prahos Karolio universitete ir Regensburgo universitete. Be aktyvaus dalyvavimo „Tavo Europa, tavo balsas“, Kristýna taip pat kalbėjo EESRK Pilietinės visuomenės savaitės diskusijoje „Įtraukaus teisingo perėjimo ir ekologiško bei mėlynojo augimo prognozavimas“.

JAUNIEJI MOLDAVAI RENGINYJE „TAVO EUROPA, TAVO BALSAS: UGDOME KART?, KURIAI NEBAISIOS KLIŲTYS

Mădălina-Mihaela Antoci buvo viena iš jaunuolių, kurie šiais metais EESRK kasmetiniame jaunimo renginyje „[Tavo Europa, tavo balsas](#)“ (angl. Your Europe Your Say, YEYS) atstovavo ES

šalims kandidatėms. Ji taip pat dalyvavo EESRK organizuotoje [Pilietinės visuomenės savaitėje](#), kur per įžanginę diskusiją „Vis dar susivieniję įvairovėje“ pasakė įkvepiančią kalbą. „Erasmus“ studentų tinklo Moldovoje prezidentė ir šalies Nacionalinės jaunimo tarybos valdybos narė Mădălina-Mihaela papasakojo, ką Europos Sąjunga reiškia Moldovos jaunimui, ir kalbėjo apie savo uždavinį skatinti šalies jaunimą studijuoti užsienyje ir ugdyti pasauliui atvirą mąstymą.

1. Ar Moldovos nacionalinė jaunimo taryba įtraukia jaunimą į diskusijas apie integraciją į ES? Kaip jaunieji moldavai vertina ES?

Be abejonės! Moldovos nacionalinė jaunimo taryba užtikrina, kad Moldovos integracijos į ES procese būtų išgirstas jaunimo balsas: rengiamos konsultacijos, propagavimo kampanijos ir tiesiogiai bendraujama su politikos formuotojais. Daugeliui jaunųjų moldavų ES reiškia pažangą, naujus horizontus ir ateitį, kai jų talentai bus pripažinti ir vertinami. Tačiau vis dar esama informacinių spragų, todėl mes veikiame būtent šia kryptimi – smalsumą paverčiame aktyviu dalyvavimu.

Mes organizuojame forumus, diskusijas ir seminarus, skirtus ES integracijai, politikai ir jaunimo teisėms.

Mes raginame įtraukti jaunimą į nacionalinius sprendimų priėmimo procesus.

Mes rengiame kampanijas, skirtas informuoti jaunuosius moldavus apie narystės ES privalumus.

2. Gal galėtumėte trumpai pristatyti savo darbą „Erasmus“ studentų tinkle (ESN) Moldovoje?

Esu „ESN Moldova“ prezidentė ir mano misija – suteikti jauniems žmonėms tarptautinių galimybių, kurios pakeistų jų gyvenimą. Mūsų komanda stengiasi skatinti judumą, kurti svetingą aplinką mainų studentams ir propaguoti tarptautinį švietimą. Viena svarbiausių mano iniciatyvų – „Erasmus mokyklose“. Jos tikslas – įkvėpti vyresniųjų klasių moksleivius išplėsti savo svajonių horizontus ir perimti pasauliui atvirą mąstymą.

3. Ar galėtumėte pateikti duomenų apie tai, kiek Moldovos studentų jau pasinaudojo „Erasmus+“ akademine programa (iš viso arba kasmet)?

Šiuo metu Moldova nepriima atvykstančių „Erasmus+“ studentų, tačiau mūsų jaunimas jau keliauja į mokyti užsienį! Kasmet pagal programą „Erasmus+“ 500–700 Moldovos studentų studijuoja arba stažuojasi geriausiose Europos mokslo įstaigose. Nuo programos pradžios tūkstančiai žmonių įgijo tarptautinės patirties, parsivežė inovacijų, lyderystės įgūdžių ir naują požiūrį. Per programą „Erasmus mokyklose“ siekiu, kad judumą išbandytų dar daugiau jaunųjų moldavų ir įsitikintų, kad taip gali pažinti jiems atvirą pasaulį.

4. Kaip manote, kokią vertę šios akademinė mainų programos turėtų jaunimui tokioje šalyje kandidatėje kaip Moldova?

„Erasmus+“ – tai ne tik studijų programa, bet ir Moldovos tramplinas į ateitį. Ji suteikia jauniems žmonėms ne tik išsilavinimą, bet ir ugdo gebėjimą prisitaikyti, atsparumą ir europinę perspektyvą. Tokioje šalyje kandidatėje kaip Moldova reikia ugdyti kartą, kuri žvelgia plačiai, diegia naujoves, bendradarbiauja ir yra pasirengusi vesti mūsų šalį į Europos ateitį.

5. Ko tikėjotės iš „Tavo Europa, tavo balsas!“ ir Pilietinės visuomenės savaitės?

Tikėjausi gilių diskusijų, drąsių idėjų ir realių įsipareigojimų įtraukti jaunimą į politikos formavimą. Šie renginiai – tai ne tik susitikimai, bet ir platformos, kuriose jaunieji pokyčių iniciatoriai meta iššūkį esamai padėčiai ir siekia stipresnės ir įtraukesnės Europos. Moldovai tai dar vienas žingsnis siekiant sumažinti atotrūkį tarp vietos realiųjų ir europinių ambicijų, įrodantis, kad mūsų jaunimas nelaukia ateities – jis ateitį kuria.

Mădălina Mihaela Antoci yra 21 metų jaunimo lyderė, kuriai rūpi švietimas, pilietinis dalyvavimas ir jaunimo įgalinimas. Šiuo metu ji yra „Erasmus“ studentų tinklo Moldovoje prezidentė ir Moldovos nacionalinės jaunimo tarybos valdybos narė.

Ji yra nenuilstanti akademinės programos „Erasmus+“ propaguotoja, kuriai pavyko pasiekti puikių rezultatų skatinant jaunimą ieškoti tarptautinių galimybių, kartu pabrėžiant išsilavinimo savo šalyje vertę. Savo pastangomis ji įkvėpė šimtus studentų įsitraukti į akademinį judumą ir aktyviai prisidėti prie savo vietos bendruomenių veiklos.

[?kvepianti Ukrainos jaunimo stipryb?](#)

Tavo Europa, tavo balsas! Inicatyva „Tavo Europa, tavo balsas!“ 2025 m. subūrė apie 90 moksleivių iš ES, šalių kandidačių ir Jungtinės Karalystės. Ukrainai šiame renginyje atstovavo Valerija Makarenko, atvykusi iš karo nuniokoto Charkivo miesto. Ji papasakojo, kodėl jauniems ukrainiečiams labai svarbu

dalyvauti renginyje „Tavo Europa, tavo balsas!“, ir pasidalijo viltimi, kad karo užgrūdinta, atsparumo ir vienybės suformuota jos karta atves Ukrainą į šviesesnę ateitį.

1) Kaip manote, kodėl jaunimui svarbu dalyvauti tokiuose ES renginiuose kaip „Tavo Europa, tavo balsas“?

Manau, kad dalyvavimas tokiuose ES renginiuose yra labai svarbus jauniems žmonėms, nes suteikia galimybę išsakyti savo nuomonę, prasmingai diskutuoti ir aktyviai kurti Europos ateitį. Tokie renginiai suteikia ištis neįkainojamų galimybių suprasti sprendimų priėmimo procesus, ugdyti lyderystės įgūdžius ir užmegzti ryšius su bendraamžiais iš įvairių šalių. Jauniems ukrainiečiams dalyvavimas yra svarbus dar ir todėl, kad jie gali dalytis autentiška patirtimi, propaguoti Ukrainos integraciją į Europą ir skatinti Europos jaunimo solidarumą.

2) Kaip, Jūsų nuomone, karas paveikė Ukrainos jaunimą?

Be abejonės, plataus masto karas labai pakeitė Ukrainos jaunimo gyvenimą, turėjo įtakos jo švietimui, psichikos sveikatai ir bendram saugumo jausmui. Pavyzdžiui, daugeliui teko prisitaikyti prie mokymosi internetu arba persikelti į kitas vietas, dažnai nestabiliomis sąlygomis. Tačiau karas taip pat sustiprino atsparumą: Ukrainos jaunimas tapo ne tik galios ir stiprybės simboliu – jauni ukrainiečiai taip pat aktyviai dalyvauja savanoriškoje veikloje, judėjimuose ir atstatymo darbuose, pavyzdžiui, miestų planavimo projektuose. Nepaisant sunkumų, esame pasiryžę išsaugoti savo tapatybę ir prisidėti prie šalies ateities kūrimo.

3) Kokias viltis siejate su Ukrainos jaunimo ateitimi?

Beveik visiems ukrainiečių paaugliams ateities klausimas yra sudėtingas. Aš ir mano bendruomenė tikimės, kad visi Ukrainos jaunuoliai ir jaunuolės turės galimybę gauti kokybišką išsilavinimą, profesinio tobulėjimo perspektyvas ir saugią ateitį stiprioje, nepriklausomoje Ukrainoje. Taip pat tikiuosi, kad tarptautinė bendruomenė ir toliau remis Ukrainos atstatymą, kad savo šalyje jaunimas galėtų klestėti, o ne tik išgyventi. Ukrainos jaunimo stiprybė yra ištis įkvepianti, todėl matome vis daugiau jaunų žmonių dalyvaujančių įvairiuose švietimo, mokslo, infrastruktūros atkūrimo ir kituose projektuose. Tačiau svarbiausia, ko tikiuosi yra tai, kad mano karta, suformuota atsparumo ir vienybės, atves Ukrainą į šviesesnę, novatoriškesnę ir demokratiškesnę ateitį.

4) Kaip galėtumėte apibendrinti šių metų renginį?

Šių metų renginys buvo labai įkvepiantis. Jau vien bendraudama su kitais dalyviais, klausydamasi jų ir analizuodama jų pasisakymus galėjau pajusti, kad tai nepakartojama galimybė būti kartu ir parodyti ką iš tikrųjų sugebame. Kai kurie mūsų įgyvendinti projektai tikrai padėjo mums geriau suprasti kitas šalis. Sužinojau tiek daug anksčiau negirdėtų faktų apie įvairius kraštus. Džiaugiuosi ir didžiuojuosi, kad galėjau dalyvauti.

Valerija Makarenko, šešiolikmetė moksleivė iš Charkivo (Ukraina). Valerija mokosi Charkivo 99-ojo licėjaus 10-oje klasėje.

Mano patirtis 2025 m. renginyje „Tavo Europa, tavo balsas“: jaunimas gali daug ką pakeisti!

Septyniolikmetis moksleivis Adamas Mokhtari buvo vienas iš Airijos atstovų renginyje „Tavo Europa, tavo balsas!“ Kovo mėn. Briuselyje vykusio renginio tema - „Suteikti jaunimui balsą“. „Tavo Europa, tavo balsas!“ rekomendacijas Adamas pristatė

vėliau vykusioje EESRK Pilietinės visuomenės savaitėje, kalbėdamas sesijoje *Europos krypties nustatymas. Poliarizuotos visuomenės sujungimas bendruomeninio mokymosi ir pilietinio ugdymo priemonėmis*. **Adamas pasakoja, kuo jam patiko „Tavo Europa, tavo balsas!“, ir dalijasi savo asmenine istorija, kodėl norėtų, kad Europoje visi jaustųsi jos dalimi.**

Adamas Mokhtari

Sveiki, aš Adamas Mokhtari, ir man teko nuostabi patirtis atstovauti Airijai 2025 m. renginyje „Tavo Europa, tavo balsas!“. Apie 90 jaunuolių iš visos Europos susirinko Briuselyje pasidalinti idėjomis, kaip kurti Europos ateitį.

Vienas man labiausiai patikusių užsiėmimų buvo darbas grupėse svarstant svarbius klausimus ir priimant sprendimus. Man taip pat labai patiko veikla, kurios metu paeiliui buvome klausytojai, kalbėtojai ir stebėtojai, diskutavome apie tai, ką Europa reiškia kiekvienam iš mūsų asmeniškai. Kiekvienam dalyviui buvo skirtos septynios minutės pasisakyti – taip buvo užtikrinta, kad kiekvieno balsas bus išgirstas.

Galiausiai sutarėme dėl **penkių pagrindinių rekomendacijų**: siekti didesnio valdžios institucijų skaidrumo ir įtraukti jaunimą, mokyklose ugdyti aktyvų pilietiškumą, užtikrinti visų lygybę, suteikti jaunimui realią galimybę pasisakyti politikos klausimais ir parengti tvirtą klimato kaitos veiksmų planą.

Man teko garbė atstovauti visiems „Tavo Europa, tavo balsas!“ dalyviams EESRK pilietinės visuomenės savaitėje ir pasidalyti mūsų rekomendacijomis su politikos formuotojais. Tada pamačiau, kad jaunimo balsas yra svarbus!

Švietimo galia

Švietimas atlieka didžiulį vaidmenį padedant jaunimui įsitraukti į demokratinį gyvenimą. Mus moko kritiškai mąstyti, atpažinti melagingas naujienas ir veikti. Be mokyklos paramos nebūčiau turėjęs galimybės atvykti į šį renginį. Dabar noriu paskatinti ir kitus būti aktyvesniais.

Renginyje „Tavo Europa, tavo balsas!“ EESRK pirmininkas **Oliver Röpke** ir ES jaunimo koordinatore **Biliana Sirakova** iš klausė mūsų idėjas ir padarė mus toliau siekti pokyčių.

Mano istorija ir kodėl svarbi įtrauktis

Gimiau Airijoje, bet mano tėvai į šią šalį atvyko dešimtojo dešimtmečio pabaigoje. Čia jie jautė airių nuoširdumą ir pagarbą. Mama ir tėtis pasakojo, kad tada Airijoje buvo labai mažai įvairovės. Tačiau dešimtajame dešimtmetyje tai nebuvo kliūtis mano tėvams tapti Airijos visuomenės dalimi.

Aš esu airis ir europietis. Turiu alžyrietiškų šaknų. Kartais jaučiuosi kitoks nei kiti, bet dažniausiai jaučiuosi kaip visi. Daug ko išmokau iš skirtingų kultūrų, ir manau, kad dėl to gyvenimas yra tik gražesnis. Jei visi būtume vienodi, būtų nuobodu. Svarbiausia priimti skirtumus ir suprasti kitus.

Deja, šiandien kai kurie migrantai ir jaunuoliai patiria diskriminaciją, neapykantą, su jais elgiamasi nesąžiningai, o dalis kaltės dėl tokios padėties tenka socialinei žiniasklaidai. Tai reikia keisti. Man negera tai matyti. Kai kuriems imigrantams Airijoje dabar blogai, jie gyvena gatvėse ir yra laikomi problema. Dėl to sunku ir labai liūdna.

Man pasisekė, kad galiu lankyti mokyklas, kuriose nėra atskirties, tačiau ne visi jaunuoliai turi tokią patirtį. Turime užtikrinti, kad jaunimas jaustųsi priimtas į visuomenę ir jos dalimi, o ne nuo jos atskirtas ar atstumtas.

Geresnės ateities kūrimas

Tam, kad Airija ir Europos Sąjunga taptų labiau įtraukios, reikia geriau informuoti apie skirtingas kultūras ir apie tai, ką ES daro mūsų labui. Tai padės geriau suprasti ir pagerinti įtrauktį.

Mums reikia bendruomenės renginių, kad žmonės susiburtų ir pozityviai bendrautų. Daugiau jaunų žmonių turi dalyvauti priimant sprendimus vietoje, pavyzdžiui, jaunimo organizacijose, sporto klubuose, mokyklose ar veiksmuose ES lygmeniu. Dalyvavimas svarstymuose apie jaunimui svarbius dalykus padės jiems jaustis reikalingais. Parodykite jauniems žmonėms, kaip jie galėtų dalyvauti.

Mums reikia ES paramos, kad įtrauktis taptų prioritetu. Buvo nuostabu girdėti, kad įtrauktis yra EESRK prioritetas.

Ko linkiu Europai

Daugelis jaunų žmonių mažai žino, ką ES daro jų labui. ES turėtų labiau padėti mums dalyvauti politikoje ir rinkimuose.

Noriu vieningos, teisingos ir svetingos Europos, kurioje kiekvienas jaustųsi reikalingas, nesvarbu, kokios kilmės būtų.

„Tavo Europa, tavo balsas!“ man parodė, kad jaunimas gali daug ką pakeisti. Net jei ne visos mūsų idėjos priimamos iš karto, jos bent jau yra išklausomos. Kaip jaunas alžyriečių kilmės Airijos gyventojas jaučiu, kad mano balsas yra svarbus, ir noriu, kad ir kiti turėtų tokią pačią galimybę būti išgirsti.

Švietimas gali padėti suartinti žmones, kovoti su diskriminacija ir suteikti balsą jauniems žmonėms. Šią patirtį parsivešiu namo ir skatinsiu kitus dalyvauti. Ateitis mūsų rankose! Tai mūsų Europa ir mes turime teisę pareikšti savo nuomonę!

Adamas Mokhtari yra septyniolikmetis moksleivis iš Airijos. Jis mokosi netoli Dublino esančio Balbrigano miesto „Bremore Educate Together“ vidurinėje mokykloje. Aistringai besidomintis ES ir siekiantis, kad visuomenė taptų įtraukesnė ir sėkmingesnė, Adamas dalyvavo 2025 m. renginyje „Tavo Europa, tavo balsas!“ ir atstovavo jo dalyviams šių metų Pilietinės visuomenės savaitėje.

Tokie renginiai kaip „Tavo Europa, tavo balsas!“ – tai patvirtinimas ukrainiečiams, kad Europa jį nepamiršo

Kasdien krintant bomboms, kai pagrindinis tikslas – išlikti gyviems, jauni ukrainiečiai negali sau leisti galvoti apie tolimą ateitį, sako Yevhenija Senyk, aštuoniolikmetė 2025 m. „Tavo

Europa, tavo balsas!“ dalyvė ir jaunimo aktyvistė iš Ukrainos. Ji pasakoja, kaip karas paveikė jos šalies jaunimo organizacijas ir kodėl svarbu joms suteikti galimybę reikšti savo nuomonę Europos scenoje.

Jūsų nuomone, kaip per pastaruosius trejus metus jūsų organizaciją paveikė karas Ukrainoje ir kaip pasikeitė jos veikla?

Organizacija „SD Platform“ įsteigta 2013 m. ir jos pagrindinis tikslas – ginti tokias vertybes kaip laisvė, solidarumas, lygybė ir teisingumas, nes manome, kad tai yra svarbiausios vertybės kuriant pažangią Ukrainos ateitį. Taip pat turime daug filialų užsienyje, kurie palaiko Ukrainos jaunimo, kuris buvo priverstas palikti savo namus, aktyvizmą užsienyje.

Pirmiausia karas paveikė regioninių filialų darbą: jų turime tikrai daug, pavyzdžiui, Odesoje ir Zaporozėje, labai arti fronto linijos zonų esančiuose miestuose, kuriuose gyvenantys žmonės kasdien patiria bombardavimą. Sunku galvoti apie renginių organizavimą, kai pagrindinis tikslas – išlikti gyviems. Kasdieniai apšaudymai paveikia visos šalies jaunimą. Jauni žmonės negali sau leisti galvoti apie tolimą ateitį, nes nežino, kas bus rytoj ar net po dviejų valandų.

Dėl karo Ukrainos finansinė padėtis taip pat tapo nestabili, todėl jaunimui trūksta darbo vietų. Jaunuoliai turi ieškoti darbo ir tuo pat metu bandyti mokytis ir dalyvauti jaunimo organizacijų veikloje, o tai sunkiai suderinama.

Po plataus masto invazijos daugelis jaunų žmonių pradėjo kovoti su Rusijos agresija ne dalyvaudami jaunimo tarybose ar organizacijose, o su ginklais rankose. Todėl jaunimas neturi politinės patirties. Ateityje bus sunku sudaryti sąlygas visiems tinkamai dalyvauti politikoje.

„SD Platform“ siūlo nemokamą neformalų politinį švietimą, kad jauni žmonės žinotų, kaip jie gali daryti įtaką politikai regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis.

Kaip manote, kodėl jaunimo organizacijoms ar jų atstovams svarbu atvykti į tokius renginius kaip „Tavo Europa, tavo balsas!“?

Visų pirma, tokie tarptautiniai įvykiai ukrainiečiams patvirtina, kad Europa mūsų nepamiršo. Mums svarbu būti čia, išsakyti savo nuomonę, paklausti kitų apie jų patirtį ir parvežti naujų idėjų į mūsų šalį.

Be to, galime parodyti, kad esame pajėgūs ir pasiryžę tapti Europos Sąjungos dalimi, nes jei būsimė čia, Europos jaunimas galės mūsų klausytis, o mes galėsime klausytis jų. Tai tarsi mūsų visų partnerystė.

Kaip manote, kokios paramos ir pagalbos reikia jauniems žmonėms, kad jie būtų skatinami toliau dalyvauti jaunimo veikloje ir judėjimuose?

Mano nuomone, Europos Sąjungai labai svarbu konsultuotis su Ukrainos jaunimu. Manau, kad jei Europos Sąjunga ir toliau suteiks mums tokias galimybes dalyvauti formuojant ES politiką, prieisime bendrų išvadų, kurios bus naudingos abiem pusėms. Mes taip pat esame Europos dalis, todėl turime siekti bendrų pozicijų visose politikos srityse. Be to, jei Europos Sąjunga ir toliau teiks finansinę paramą Ukrainos jaunimui dalyvauti tokiuose renginiuose kaip šis, tai taps paskata jiems toliau dalyvauti politikoje, nes finansinė našta nebebus tokia didelė kliūtis.

Jevhenija Senyk yra jaunimo aktyvistė, atstovaujanti Ukrainos nacionalinės jaunimo tarybos organizacijai „SD Platform“. Ji yra Lvivo nacionalinio politechnikos universiteto tarptautinių santykių studentė.

?traukti jaunim? – tai kur kas daugiau nei užd?ti pliusiuk?

Dar niekada anksčiau neturėjome tokios išsilavinusios ir tokį potencialą turinčios kartos, kuri taip pat patiria didžiulį spaudimą ir turi daugybę abejonių dėl ateities, – sako jaunimo reikalų ekspertas ir pagrindinis 2025 m. „Tavo Europa, tavo balsas“

pranešėjas Bruno António. Su „EESRK info“ jis kalbėjo apie tai, kaip sustiprinti jaunimo balsą ir kodėl šiuo metu, kai Europoje didėja diskriminacija ir ksenofobija, labai svarbu, kad būsimose ES jaunimo programose jaunimui ir toliau būtų aiškinama demokratijos svarba.

1. Koks yra šiuolaikinis jaunimas, pasyvus ar aktyvus politiniame ir bendruomenės gyvenime? Kokiais būdais jaunimas galėtų aktyviau dalyvauti formuojant politiką?

Įvairūs tyrimai rodo, kad jaunimui rūpi politika ir jis aktyviai joje dalyvauja. Jei politinį angažavimąsi apibūdinsime kaip svarbiausių visuomenės problemų suvokimą, akivaizdu, kad jaunimas imasi veiksmų pokyčiams skatinti. Ypač įdomu yra tai, kaip jie renkasi dalyvauti politikoje. Tradiciniai dalyvavimo būdai yra balsavimas, savanoriška veikla NVO arba dalyvavimas politinių partijų jaunimo skyrių veikloje. Regis, šiandien tai ne taip populiari tarp jaunų žmonių, kurie mieliau renkasi daryti įtaką viešosios politikos formavimui pasirašydami peticijas, dalyvaudami protestuose ir kitais naujoviškais būdais. [DYPALL](#) tinklė nagrinėjame šias dalyvavimo priemones, kurios, be kita ko, apima konsultacijas, dalyvavimą vietos jaunimo tarybų veikloje ir kitus jaunimo dialogo vietoje mechanizmus. Pastebime didelį jaunimo norą dalyvauti, tačiau dauguma pagrindinių mechanizmų vis dar nėra nei jaunimui parankūs, nei iš tiesų prasmingi.

2. Neseniai įvykusių Europos Parlamento rinkimų rezultatai ir nacionalinės apklausos rodo, kad daug jaunų žmonių balsavo už dešiniąsias partijas. Kaip manote, kodėl taip yra ir ar tai nerimą kelianti tendencija, galinti kelti pavojų Europos vertybėms, pavyzdžiui, lygybei ir įtraukčiai?

Nerimą kelia tai, kad tarp jaunimo daugėja dešiniųjų rinkėjų. Manome, kad tai susiję su nepasitenkinimu pagrindine politika, dideliu nepasitikėjimu politinėmis institucijomis, stipraus nacionalinio identiteto troškimu ir baime dėl ekonominio bei socialinio saugumo. Turime gebėti suprasti pagrindines šių nerimą keliančių balsavimo tendencijų priežastis. Ši karta užaugo nuolatinių krizių ir netikrumo dėl ateities laikais. Dar niekada anksčiau neturėjome tokios išsilavinusios ir tokį potencialą turinčios kartos, kuri taip pat patiria didžiulį spaudimą ir turi daugybę abejonių dėl ateities. Socialinės žiniasklaidos algoritmai sustiprina poliarizuojantį turinį ir formuoja požiūrį.

Dėl to kyla netikrumas dėl ateities. Balsavimas už populistines partijas gali būti ir protesto, ir bendro nepasitenkinimo išraiška. Tačiau, kita vertus, jis gali atspindėti ir troškimą turėti tvirtą balsą valdžioje, kuris suteiktų saugumo jausmą. Vis dėlto istorija parodė, kad tokioms populistinėms dešinioms partijoms patekus į valdžią jaunimas dažnai nusivilia ir jaučiasi išduotas. Dažnai tai įvyksta per vėlai, kai jie supranta, kad teisės, laisvės ir kitos jiems svarbios vertybės yra atimamos arba kvestionuojamos.

Ši tendencija jau kelia pavojų mūsų Europos vertybėms, ir tai matome ne tik politiniame diskurse, bet ir kasdieniame žmonių gyvenime mūsų bendruomenėse, kuriose kitokių žmonių ksenofobija ar diskriminacija tampa normaliu reiškiniu. Todėl labai svarbu, kad būsimomis ES jaunimo programomis ir toliau būtų padedama jaunimui suprasti demokratijos svarbą, mokytis apie ją ir ją patirti, kartu padedant jiems ugdyti įgūdžius, reikalingus atsparumui antidemokratinėms judėjimų keliamoms grėsmėms.

3. Kiek jaunieji europiečiai žino, ką ES daro jų labui? Kaip juos paskatinti labiau domėtis ES? Kaip vertinate ES komunikacijos pastangas?

Galime drąsiai teigti, kad jaunimo supratimas apie tai, ką dėl jų daro ES, yra neabejotinai didesnis nei vyresnių kartų atstovų. Jaunimo programos, tokios kaip „Erasmus+“, Europos solidarumo korpusas ir „DiscoverEU“, padeda kurti šį priklausymo europinei tapatybei jausmą, todėl jos turėtų būti stiprinamos ir prieinamos visiems jaunuoliams Europoje.

Tačiau ar jie tikrai žino, ką Europa daro jų labui? Mūsų nuomone, ne. ES gebėjimas įrodyti savo poveikį visuomenei, ypač jaunimui, vis dar turi būti labiau matomas ir geriau suprantamas. ES institucijų priimami sprendimai turi didžiulę įtaką ir tai turėtų paskatinti jaunimą labiau domėtis ES reikalais. Kaip? Į galvą ateina dvi idėjos: ES institucijos turi siųsti akis atveriančią žinią, kad tai, kas sprendžiama ES lygmeniu, turi tiesioginės įtakos jų gyvenimui. Be to, jos turėtų plėsti programas, kuriomis jaunimui suteikiama daugiau galimybių sužinoti apie ES, patirti ir ją pažinti. Tai gali sustiprinti europiečių bendrystės, empatijos, ryšio ir draugystės jausmą.

Nepaisant įvairių ES institucijų dedamų didžiulių pastangų norint pasiekti piliečius ir gerokai patobulintų įvairių kampanijų bei priemonių, negalime teigti, kad jų pakanka. Praktikoje jos dažnai yra labai nutolusios nuo jaunų žmonių realybės.

Nors ES padarė pažangą dalyvaudama socialinėje žiniasklaidoje ir vykdydama į jaunimą orientuotas kampanijas, jos pranešimai yra suprantami ne visiems piliečiams, ypač įvairiam mūsų visuomenės jaunimui. ES komunikacijos pastangas reikia toliau plėtoti ir struktūruoti įtraukiant naujus informavimo metodus, pavyzdžiui, pakviečiant jaunimo NVO būti jaunimo nuomonės ambasadorėmis, kuriant decentralizuotas informavimo platformas ir rengiant pasakojimo kampanijas, kurios padėtų ES politiką susieti su kasdiene patirtimi. Todėl labai svarbu bandyti naujus komunikacijos metodus ir pakviesti jaunus žmones dalyvauti kuriant ir įgyvendinant įvairias kampanijas ir kitas komunikacijos priemones.

4. Kaip galime sustiprinti jaunų žmonių balsą?

Rimtai į juos žiūrėdami ir pripažindami vertingą jų indėlį. Institucijos gali ir geba daugiau dėmesio skirti jaunimui, tačiau kartais trūksta noro suteikti jam erdvę, paramą, galimybes ir priemones, kad jo dalyvavimas būtų prasmingas. Įtraukti jaunimą neturėtų būti vienas kontrolinio sąrašo punktų: kviesti jaunus žmones į viešus renginius, fotografuoti juos socialinei žiniasklaidai, bet ignoruoti jų indėlį. Jaunimo dalyvavimas turi būti paveikus, t. y. jaunimas turi matyti savo dalyvavimo rezultatus ir susijusius pokyčius.

Norint sustiprinti jaunimo balsą reikia institucinės paramos, pavyzdžiui, užtikrinti atstovavimą jaunimui sprendimus priimančiose institucijose. Taip pat reikia sukurti pasitikėjimą, o tam reikia laiko, kokybiškų erdvių ir bendro darbo procesų. Be to reikia skirti tinkamą finansavimą, o institucijoms suteikti gebėjimų

geriau dirbti ir įtraukti jaunimą į sprendimų priėmimo procesą. Taigi, reikia investicijų, tikro įsipareigojimo ir laiko.

Bruno António yra DYPALL tinklo – Europos pilietinės visuomenės organizacijų, vietos valdžios institucijų ir mokslinių tyrimų institucijų platformos, skatinančios jaunimo dalyvavimą priimant sprendimus vietos lygmeniu, vykduojantis direktorius. *Pastaruosius 12 metų B. António dirbo jaunimo reikalų ekspertu ir išorės konsultantu keliose institucijose, pavyzdžiui, Europos Komisijoje ir Europos Taryboje. Anksčiau jis dirbo organizacijos „Youth for Exchange and Understanding“ generaliniu sekretoriumi ir „Cooperativa de Educação, Cooperação e Desenvolvimento“ (ECOS) vykdančiuoju direktoriumi. B. António Algarvės universitete Faro mieste (Portugalija) yra baigęs socialinio ugdymo studijas.*

Redaktor?s

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Numer? reng?

Christian Weger (cw)
Daniela Vincenti (dv)
Dimitra Panagiotou (dm)
Erika Paulinova (ep)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Leonard Mallett (lm)
Marina Aiudi (ma)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Samantha Falciatori (sf)
Parminder Shah (sp)
Thomas Kersten (tk)

Koordinator?

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adresas

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

03/2025